

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

DIPLOMOVÁ PRÁCE
(magisterská)

2010

Radka DOKOUPILOVÁ

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

Analýza vnímání obsahu pojmu komunální rekreace u pracovníků státní správy
Diplomová práce
(magisterská)

Autor: Radka Dokoupilová, Rekreatologie
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Tomáš Dohnal, CSc.
Olomouc 2010

Jméno a příjmení autora: Radka Dokoupilová

Název diplomové práce: Analýza vnímání obsahu pojmu komunální rekreace
u pracovníků státní správy

Pracoviště: Katedra rekreologie

Vedoucí diplomové práce: doc. PaedDr. Tomáš Dohnal, CSc.

Rok obhajoby diplomové práce: 2010

Abstrakt:

Tato diplomová práce zaměřená na komunální rekreaci v teoretické části shrnuje poznatky o rekreaci a jejím vlivu na jiné oblasti lidského života. Popisuje význam a smysl rekreace a její úzké vazby na volný čas a územní plánování. Obsahuje také popis negativních jevů v územním plánování, které jsou v rozporu s udržitelným rozvojem. V praktické části jsou uvedeny výsledky šetření mezi pracovníky státní správy odpovědnými za komunální rekreaci. Toto šetření mělo za cíl získat data potřebná k analýze vnímání obsahu pojmu komunální rekreace mezi dotazovanými.

Klíčová slova: rekreace, komunální rekreace, urbanismus, suburbanizace

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Radka Dokoupilová

Title of the master thesis: Analysis of perception of the idea of communal recreation with state administration officers

Department: Department of Recreology

Supervisor: doc. PaedDr. Tomáš Dohnal, CSc.

The year of presentation: 2010

Abstract:

The diploma thesis is focused on communal recreation and in the theoretical part it deals with and summarizes knowledge on recreation and its influence on other parts of human life. It describes the purpose and importance and close links to leisure time and land-use planning. The thesis also includes a description of negative effects in land-use planning. The practical part includes results of investigation among state administration officers responsible for communal recreation. The investigation was carried out to gain data necessary for analysis of perception of the idea of communal recreation with state administration officers.

Keywords: recreation, communal recreation, urbanism, suburbanization

I agree the thesis to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením doc. PaedDr. Tomáše Dohnala, CSc., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci, dne 30.7.2010

.....

Děkuji doc. PaedDr. Tomáši Dohnalovi, CSc. za pomoc při zpracování diplomové práce.

OBSAH

1. Úvod.....	9
2. Definice pojmů	10
2.1 Obec.....	10
2.2 Město.....	11
2.3 Statutární město	11
2.4 Kraj.....	12
2.5 Veřejná správa	13
3. Rekreace.....	14
3.1 Členění rekreace	15
3.1.1 Rekreace zimní	15
3.1.2 Rekreace letní	16
3.1.3 Každodenní rekreace	17
3.1.4 Krátkodobá rekreace.....	17
3.1.5 Dlouhodobá rekreace.....	18
3.2 Komunální rekreace.....	18
3.2.1 Participace občanů.....	21
4. Komunální rekreace a volný čas	22
4.1 Charta volného času.....	24
4.2 Negativní tendence trávení volného času.....	25
5. Komunální rekreace a urbanismus.....	30
5.1 Fenomén suburbanizace	31
5.1.1 Segregace zón.....	31
5.1.2 Rezidenční suburbanizace.....	35
5.1.2.1 Výstavba bytových domů.....	36
5.1.2.2 Suburbie – rodinné domy	39
5.1.2.3 Kvalita života v rezidenčních suburbiích.....	41
5.1.3 Absence venkovního prostoru.....	43
5.2 Urbanistické ukazatele pro rekreaci.....	48
5.3 Komunální rekreace jako prostředek ke snížení negativních jevů spojených se suburbanizací	52
6. Praktická část.....	53
6.1 Cíle práce	53
6.2 Metodologie výzkumu	53
6.3 Výběr respondentů	54
6.4 Metody hodnocení a interpretace výsledků	54

6.5 Výsledky	55
7. Diskuse	66
8. Závěr	69
9. Souhrn	71
10. Summary	72
Referenční seznam	73
Seznam obrázků	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. Úvod

Prostředí vhodné pro rekreaci jsem vždy považovala za samozřejmou součást lidských sídel. Tento názor jsem si vytvořila na základě bydlení na sídlišti, které disponuje ideálními podmínkami pro rekreaci. Je tu dostatek zeleně, v bezprostřední blízkosti se nachází vodní nádrž. Veřejný prostor mezi jednotlivými panelovými domy je tvořen parky s lavičkami a dětskými prolézačkami. Ke každému obytnému bloku náleží několik pískovišť a hřišť pro míčové hry. Tyto plochy pro rekreaci splňují podmínku docházkové vzdálenosti a umožňují sledovat hrající si děti z obytných jednotek. Bohužel, nelze si nevšimnout, že v rámci masové výstavby obytných čtvrtí a satelitních městeček trend výstavby rekreačního prostředí v bezprostřední blízkosti lidských obydlí vymizel. Proto jsem si vybrala téma diplomové práce se zaměřením na komunální rekreaci. Ráda bych v této práci poukázala na význam rekreace v lidském životě. V první části jsem se tedy zaměřila na vysvětlení obsahu pojmu rekreace a jejího vlivu na jiné oblasti lidského života. Připojila jsem členění rekreace z časového hlediska a podle klimatických podmínek. Zároveň vysvětluji obsah pojmu komunální rekreace a uvádím důvody nutnosti podpory rekreace na komunální úrovni. Další část této práce jsem věnovala úzké vazbě mezi rekreací a volným časem. Doba, ve které žijeme, je charakteristická nepřeborným množstvím volnočasových aktivit, které v menší či větší míře uspokojují potřeby s volným časem spojené. Zmiňuji zde negativní trendy trávení volného času a uvádím rekreaci jako prostředek ke zmírnění těchto negativních jevů. V poslední kapitole teoretické části detailně popisuji trendy ve výstavbě a v územním plánování, které jsou v přímém rozporu s trvale udržitelným rozvojem. V praktické části analyzuji vnímání obsahu pojmu komunální rekreace u pracovníků státní správy na úrovni obcí a krajů. Jednotlivé odpovědi dotazovaných pracovníků jsem zpracovala slovně a graficky. Podrobné vyhodnocení výsledků šetření jsem zařadila do diskuse.

2. Definice pojmů

2.1 Obec

Obec je základní jednotkou veřejné správy, je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Území obce je vymezeno hranicí.

Jsou rozlišovány obce s dvojí působností – samostatnou a přenesenou. Dle předpisu č.128/2000 Sb. má obec právo na samosprávu. Samostatná působnost znamená výkon samosprávy obce v souladu se zákony a Ústavou. Jedná se o spravování záležitostí, které jsou v zájmu obce a jejích občanů.

Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku (Předpis č.128/2000 Sb. Hlava II, Díl 1, § 35, odst. 2).

Do přenesené působnosti náleží výkony státní správy. Tyto úkoly byly obcím svěřeny, protože jsou nejbližší občanům a mohou tak některé úkoly plnit lépe v souladu s požadavky a potřebami občanů.

Hlavním samosprávným orgánem obce je zastupitelstvo obce. Je složeno z členů zastupitelstva obce. Počet členů zastupitelstva určuje zastupitelstvo vždy před následujícími volbami. Podle §68 předpisu č. 128/2000 Sb. musí mít obce nad 10 000 obyvatel následující počet členů zastupitelstva:

- 10 000 – 50 000 obyvatel → 15 – 35 členů
- 50 000 – 150 000 obyvatel → 25 – 45 členů
- nad 150 000 obyvatel → 35 – 55 členů

Člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a

jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce (Předpis č.128/2000 Sb. Hlava IV, Díl 1, § 83, odst. 1).

Návrhy pro jednání zastupitelstva připravuje Rada obce. Ta také zabezpečuje plnění usnesení přijatých zastupitelstvem obce. Dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta a obecní úřad. V čele obecního úřadu je starosta. Dále obecní úřad tvoří místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad pomáhá komisím a výborům s jejich činnostmi a dále plní úkoly zadané zastupitelstvem nebo radou obce.

Občanem obce je každá fyzická osoba s českým státním občanstvím a s trvalým pobytem v dané obci.

2.2 Město

Má – li obec více než 3000 obyvatel a stanoví – li tak předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády, je obec městem.

Orgány města jsou zastupitelstvo města, rada města, starosta a městský úřad.

2.3 Statutární město

Statutárním městem je v České republice to město, které má právo si svoji samosprávu organizovat podle statutu města. Jedná se o základní městskou vyhlášku, která může například vymezit městské části nebo městské obvody s vlastními orgány samosprávy (zastupitelstvo městské části/městského obvodu, rada městské části/městského obvodu, starosta, úřad městské části/městského obvodu, zvláštní orgány městské části/městského obvodu). Pravomoci jednotlivých orgánů města, městských částí nebo obvodů jsou také stanoveny ve statutu města.

Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány statutárního města jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města.

2.4 Kraj

„Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu“ (předpis č. 3/2003 Sb., Hlava I, díl 1, § 1, ods. 1).

Kraj disponuje vlastním majetkem, se kterým hospodaří za podmínek stanovených zákonem. Správu kraje zajišťuje zastupitelstvo kraje, dalšími orgány kraje jsou rada kraje, hejtman kraje, krajský úřad a případně zvláštní orgány kraje.

Zastupitelstvo kraje se skládá z členů zastupitelstva, jejichž počet je určen počtem obyvatel kraje. Zastupitel je povinen hájit zájmy kraje a občanů kraje. „Rada je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu své působnosti odpovídá rada zastupitelstvu.... Radu tvoří hejtman, náměstek hejtmána (náměstci hejtmána) a další členové rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva“ (předpis č. 3/2003 Sb., Hlava IV, díl 2, § 57, ods. 2). Počet členů rady je závislý na počtu obyvatel kraje. Navenek je kraj zastupován hejtmanem kraje.

„Krajský úřad plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů a komisí“ (předpis č. 3/2003 Sb., Hlava IV, díl 5, § 66). Krajský úřad je členěn na odbory a oddělení, v čele úřadu stojí ředitel.

Kraji náleží samostatná působnost, své záležitosti spravuje samostatně. Do samostatné působnosti patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje.

„Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“ (předpis č. 3/2003 Sb., Hlava I, díl 1, § 1, ods. 4). Výkon samostatné působnosti kraje je podmíněn spoluprací s obcemi. Pakliže se krajská opatření dotýkají působnosti obcí, kraje jsou povinny to s obcemi předem projednat.

Dále je kraj povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti. Jedná se o výkon státní správy, který byl orgánům kraje svěřen zákonem.

2.5 Veřejná správa

Správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu se nazývá veřejná správa. V České republice je rozdělena na státní správu a samosprávu.

Státní správu zajišťuje stát, samospráva je vykonávána samosprávnými územními celky.

Úřady zajišťující státní správu:

- vláda ČR
- ministerstva
- jiné správní úřady (např. Český statistický úřad, Český úřad bezpečnosti práce, apod.)
- veřejné sbory (např. Policie ČR)
- jiné subjekty, na které byl výkon státní správy přenesen (např. přenesená působnost orgánů územních samosprávných jednotek, organizačně zajišťována obecními úřady)

Samospráva představuje uspořádání společnosti, ve kterém o opatřeních rozhodují ti, jichž se opatření týkají. Samospráva je rozdělena na:

- územní (např. obce, kraje)
- profesní a zájmovou (např. Advokátní komora)

Výkon určitých kompetencí státní správy smí dle Ústavy ČR realizovat samosprávné orgány ve formě přenesených kompetencí.

3. Rekrece

Základem slova rekreace je latinské slovo „creare“, které znamená tvořit. S předponou „re“ se tedy jedná o „znovutvoření“. Ze složení slova, jak uvádí Hodaň (2005, 11), vyplývá, „...že proces, který je takto označován, má aktivní charakter. Je to tedy obnovování realizované vlastním úsilím, vylučující jakoukoli pasivitu“. Na rozdíl od pasivního odpočinku je rekreace procesem aktivním.

Smyslem a cílem rekreace je obnova fyzických i duševních sil člověka, vyčerpaných následkem pracovních a sociálních povinností, spolu s rozvojem těchto fyzických i duševních sil pro celkový rozvoj osobnosti. Výstižně popisuje smysl rekreace Hodaň (2005, 13) svým tvrzením, že „rekrece je pojmem, označujícím činnosti, které jsou zaměřeny na obnovování vyčerpávaných sil a kompenzaci deformativních vlivů vyplývajících z běžných socioprofesionálních rolí člověka, z jednostrannosti práce, nesprávných životních návyků apod., na tvorbu zdraví, rozvoj a zdokonalování ve smyslu fyzickém, psychickém i sociálním a s tím spojenou kultivaci“. Aby člověka rekreace uspokojovala a naplňovala, musí mít zábavný charakter, musí uspokojovat potřebu emocionálních prožitků.

Stručně lze tedy cíle rekreace shrnout následovně:

- regenerace
- relaxace
- kompenzace
- rozvoj
- zábava

Formy rekreace mohou být různé. Hodaň (2005, 16) uvádí 5 forem rekreace - kulturně-uměleckou, intelektuální, sociální, zájmovou a pohybovou. Z důvodu vlivu rekreace na osobnost jako celek je nezbytný vliv jak na duchovní

stránku osobnosti, tak na stránku tělesnou. Toho bez pohybové aktivity dosáhnout nelze. I přesto, že pozitivní vliv na člověka mají všechny výše uvedené formy rekreace, pohybovou aktivitu mají ve svém obsahu pouze rekreace zájmová (a to pouze v některých případech jako je například práce na zahradě) a především pohybová. Ta pozitivně ovlivňuje fyzický i duševní stav člověka. Především se jedná o rozvoj mnoha vlastností, schopností a dovedností:

- síla	- motivace
- rychlost	- vůle
- vytrvalost	- sebevědomí
- koordinace pohybů	- sebeuposouzení
- reakce	- sebeuznání
- motorika	- komunikace
- kloubní pohyblivost	- spolupráce
- rovnováha	- odpovědnost

3.1 Členění rekreace

Dle klimatických podmínek se rekreace člení na zimní a letní. Z časového hlediska je rekreace rozdělena na každodenní, krátkodobou a dlouhodobou.

3.1.1 Rekreace zimní

Zimní rekreace je vázána převážně na nadmořskou výšku z důvodu zasněžení prostředí. Mezi oblíbené a vyhledávané aktivity v zimě patří:

- sjezdové lyžování
- snowboarding
- běžecké lyžování
- snowkiting
- skialpinismus

- pohyb na sněžnicích
- snowtubbing

Přírodní potenciál pro sjezdové lyžování a snowboarding je v České republice téměř vyčerpán, rozvoj těchto oblastí je zajišťován zkvalitňováním služeb a rozšiřováním nabídky rekreačních aktivit. Sjezdové lyžování a snowboarding je zejména záležitostí dlouhodobé rekreace.

Běžecké lyžování je v České republice poměrně populární, mnoho oblastí a regionů vytváří kvalitní systém běžeckých tras. V poslední době se pro běžecké lyžování využívají i golfové hřiště. Toto spojení je ideálním případem oblasti využitelné pro letní i zimní rekreaci.

Snowkiting a pohyb na sněžnicích jsou příklady nových trendů v zimních aktivitách. Provozování těchto aktivit je vázáno na přírodní prostředí, není nutná výstavba nových areálů. Je však velice důležité, aby sami účastníci dodržovali zásady bezpečnosti (lavinové nebezpečí, apod.) a také aby respektovaly zásady ochrany přírody.

3.1.2 Rekreace letní

Letní rekreace je spojena převážně s poznávací turistikou a pobytem u vody. Mezi nejoblíbenější aktivity patří pěší turistika, cykloturistika a plavání. Pro letní rekreaci jsou tedy vhodné oblasti, které mohou nabídnout:

- vodní plochy
- atraktivní přírodní prostředí
- kulturní památky

Pobyt turistů představuje pro přírodní prostředí nápor, není to ovšem důvod k uzavření těchto oblastí. Je žádoucí, aby turisté dodržovali značené cesty a dodržovali pravidla chování v těchto oblastech. Jen tak bude možné zachovat podmínky pro rekreaci i pro příští generace.

3.1.3 Každodenní rekreace

Aktivity prováděné v pracovních dnech po práci, po škole, v době osobního volna jsou časově omezené. Proto je nezbytné, aby podmínky pro každodenní rekreaci byly přirozenou součástí každé obce. Není žádoucí, aby občané transportem k rekreačnímu prostředí tento časový úsek ještě zkracovali. Rekreační prostředí je nezbytné zejména v obytných zónách.

Rekreační prostředí pro každodenní rekreaci musí splňovat podmínky pro:

- pasivní i aktivní odpočinek
- děti, mládež, dospělí i seniory
- občany handicapované

Vhodné plochy a prvky pro kvalitní každodenní rekreaci:

- lavičky
- parky
- dětská hřiště (pískoviště, prolézačky)
- hřiště pro mládež (skateparky)
- hřiště pro míčové hry
- zatravněné plochy
- vodní fontány
- cyklostezky a in-line stezky

3.1.4 Krátkodobá rekreace

Krátkodobá (nebo také víkendová) rekreace je označení pro rekreaci prováděnou ve dnech pracovního volna. Dostupnost rekreačního prostředí není přímo vázána na docházkovou vzdálenost, je žádoucí, aby toto prostředí bylo dostupné městskou hromadnou dopravou a bylo napojeno na pěší zóny, cyklostezky a in-line stezky.

Krátkodobá rekreace bývá nečastěji spojena i s potřebou ubytování v místě rekreace. V České republice je častou formou krátkodobé rekreace chataření a chalupaření.

3.1.5 Dlouhodobá rekreace

Dlouhodobá rekreace je charakteristická pobytem mimo místo bydliště, je prováděna o prázdninách a v době dovolených. Navazuje na rozdělení rekreace na zimní a letní.

I přesto, že je populární odjíždět v době prázdnin a dovolených do zahraničí (moře, Alpy, ...), oblíbenost rekreačních oblastí v České republice neustále roste. Rozmanitost prostředí České republiky nabízí kvalitní podmínky pro dlouhodobou rekreaci:

- horské prostředí (např. Šumava, Krušné hory, Orlické hory, Krkonoše, Jeseníky, Beskydy, Českomoravská vrchovina)
- vodní plochy (např. rybníky v Jižních Čechách, přehrady)
- vinařské stezky (převážně Jižní Morava)
- cyklostezky (prakticky po celé České republice)
- chráněné krajinné oblasti a národní parky (např. Krkonošský národní park, Národní park České Švýcarsko)
- kulturní památky (např. 13 památek zapsaných na seznamu UNESCO)

3.2 Komunální rekreace

Předchozí text byl zaměřen na obsah pojmu rekreace. Ve spojení se slovem komunální se jedná o formy rekreace patřící do pravomocí měst a obcí. Dohnal (1997, 11) vysvětluje komunální rekreaci „...jako systémové řešení organizace a řízení volnočasových aktivit na určitém území či v regionu.“

Krátkodobá a dlouhodobá rekreace je úzce navázána na cestovní ruch, proto jsou podmínky pro oba typy rekreace neustále zlepšovány s cílem přilákat do regionu více turistů. Efektivita vytváření krátkodobého a dlouhodobého

rekreačního prostředí je měřitelná například počtem ubytovaných osob v sezóně i ekonomickými ukazateli, například finančními prostředky získanými z cestovního ruchu. Oproti tomu stojí rekreace každodenní, která nemá za cíl zvýšit návštěvnost regionu, nýbrž zlepšit kvalitu života obyvatel. Prostředí pro každodenní rekreaci je důležité především pro občany obcí a krajů, proto si myslím, že je úkolem obcí a krajů podmínky pro každodenní rekreaci vytvářet. Úřady obcí a krajů mají k potřebám občanů nejbližší, proto je žádoucí, aby komunální rekreace spadala do jejich kompetencí. Navíc předmětem práce orgánů obcí a krajů je mimo jiné uspokojování potřeb občanů.

Nutnost vytváření a obnovy podmínek pro rekreaci na komunální úrovni je dána zejména těmito důvody:

- nízká úroveň zdraví populace, nedostatečná prevence
- nezbytná změna hodnotové orientace občanů ve prospěch zdravého životního stylu (v souladu s Národním programem rozvoje sportu pro všechny)
- kritický nedostatek veřejně přístupných hřišť
- stále více preferovaná neorganizovaná forma pohybových aktivit
- nárůst volného času
- převládající automobilová doprava

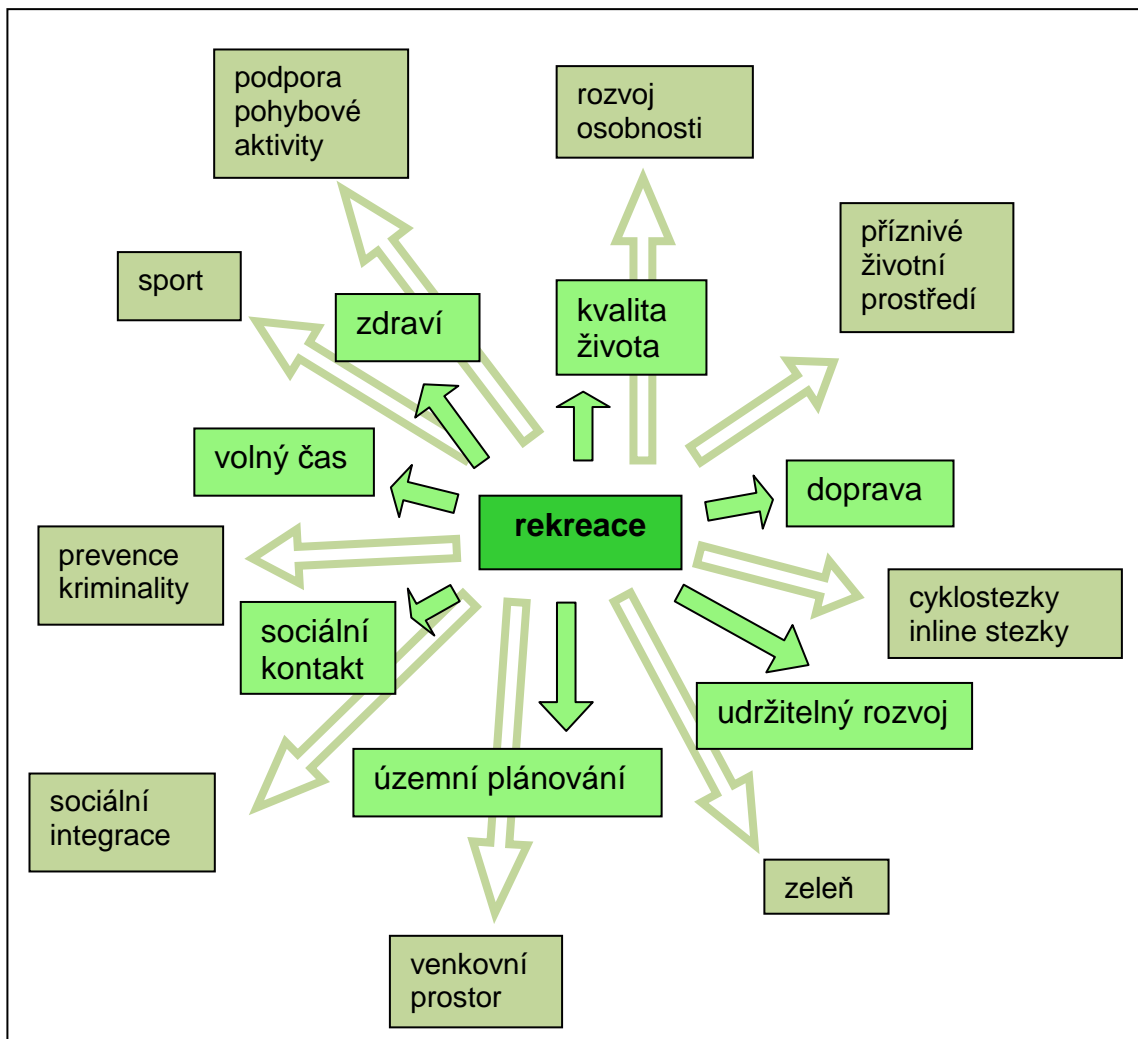
Dalším důvodem je, že „až 31 % městských obyvatel neopouští ani na víkend v létě město, a v zimě až 57 % obyvatel. Jedná se zpravidla o obyvatele sociálně nejslabší. Ale i občané, kteří odjíždějí na víkendy a na dovolenou, tráví ve městě až 70 % roku, a proto je nutno řešit jejich rekreaci co nejbližší místa bydliště“ (Principy a pravidla územního plánování, 2009, C.5 – 2).

Navíc je komunální rekreace využitelná jako prostředek k:

- předcházení sociální exkluzi seniorů a handicapovaných občanů (v souladu se Strategií regionálního rozvoje v ČR)
- uspokojování potřeb občanů

- předcházení sociálně patologickým jevům jako kriminalita, vandalismus, užívání drog
- podpoře sociální integrace
- zlepšení zdravotního stavu obyvatel
- podpoře nemotorových způsobů dopravy (v souladu se Zelenou knihou Na cestě k nové kultuře městské mobility)

Možnosti rekreace v obcích jsou nedostatečné. Přitom je rekreace nezbytnou součástí lidského života a rozsah oboru rekreace je mnohem větší, než by se dalo z názvu tohoto oboru usuzovat. Obrázek 1 ukazuje souvislost rekreace s dalšími oblastmi lidského života s přímým či nepřímým vlivem.

Obrázek 1 - Vliv rekreace na další oblasti lidského života

3.2.1 Participace občanů

Plochy a zařízení pro rekreaci by měli uspokojovat potřeby všech občanů, tedy dětí a mládeže, dospělých i seniorů, bez ohledu na jejich sociální status či zdravotní stav. Participace občanů je v oblasti komunální rekreace více než žádoucí. Jen sami občané znají nejlépe svá přání a potřeby. Každý občan má právo podávat návrhy či připomínky orgánům obce, které mají povinnost tyto podněty projednat nejpozději do 60 dnů. Dále má každý občan právo vyjádřit se k návrhu rozpočtu obce.

V případě, že se občané podílejí i na realizaci projektů v oblasti rekreace, dá se předpokládat menší míra vandalismu na těchto zařízeních, neboť si jich budou díky vynaloženému úsilí občané více vážit. Dalším pozitivním efektem je upevnění sociální soudržnosti. Výstižným příkladem je projekt „Kdo si hraje, nezlobí – aneb hřiště pro každého“ uskutečněný v obci Ryžoviště, popsany v publikaci Zapojoování veřejnosti, nástroj pro správu věcí veřejných (2008, 61).

4. Komunální rekreace a volný čas

Volný čas je přirozenou součástí lidského života. Každý jedinec má různé množství volného času, také volba činnosti prováděné ve volném čase je individuální a záleží na jedincových potřebách. Náplň volného času nejsou činnosti vyplývající z povinností, nýbrž činnosti takové, pro které se člověk rozhodne svobodně a s chutí.

Volný čas je tedy ta doba, která nám zůstane po odečtení času spojeného s prací (školou), cestováním z a do práce (školy), dále času využitého uspokojováním biologických potřeb (spánek, jídlo) a v neposlední řadě času nutného pro splnění sociálních povinností (rodina, domácnost). Tento časový úsek nelze vymezit přesně na hodiny, neboť například každá sociální role vyžaduje jiný časový nárok (rodič X dítě, apod.).

Obecně lze náplň volného času charakterizovat těmito pojmy:

- odpočinek
- rekreace
- rozvoj osobnosti
- kontrast k všednímu stereotypu
- zábava

Jedná se tedy o naplnění zejména těchto potřeb:

- zotavení, obnovení sil
- vzdělání, poznání
- sociálního kontaktu, komunikace
- kompenzace
- prožitků

Pakliže jsou tyto potřeby ve volném čase uspokojovány, dá se tento čas považovat za smysluplně strávený. Tedy takový, který vede ke spokojenosti a ke zlepšení kvality života.

Obecně má rozsah volného času rostoucí tendenci. Nárůst volného času je způsoben zejména těmito faktory:

1. zkracování pracovní doby

- délka pracovní doby je pevně zakotvena v zákoníku práce. Ať je rozložení odpracovaných hodin v týdnu jakékoli, vždy se jedná o 40 hodin týdně, což představuje asi jednu čtvrtinu z celkových 168 hodin, kterými je týden tvořen.

2. nezaměstnanost

3. stárnutí populace

- lidé se dožívají vyššího věku - časový úsek mezi nástupem do důchodu a úmrtím se zvětšuje.

4. technický pokrok

- vývoj nejrůznějších technologií je zaměřen na snižování časové náročnosti jednotlivých úkonů (rychlost dopravy, spotřebiče do domácnosti, jednorázové pleny, apod.).

5. rozvoj služeb

- například práce spojené s chodem domácnosti může člověk udělat sám nebo si zaplatit firmu (úklid, žehlení, umývání oken, malování, apod.).

I přesto, že je volný čas prostorem pro činnosti, kterými člověk uspokojuje svoje potřeby, smysluplné nakládání s volným časem není jevem běžným.

Příčiny mohou být různé:

- nedostatečné povědomí o možných volnočasových aktivitách
- absence podmínek pro volnočasové aktivity
- pasivita, pohodlnost, lenost
- nedostatek volného času

Každý má však právo na volný čas a jeho smysluplné trávení. Pokud jsou podmínky pro volnočasové aktivity zajištěny, snižuje se riziko výskytu negativních jevů spojených s přebytkem volného času.

4.1 Charta volného času

Využití volného času je svobodnou volbou každého jednotlivce. Zajištěním práv občanů na svobodnou volbu využití volného času se zabývá Charta volného času, která byla odsouhlasena World Leisure board of directors v červenci 2000. Domnívám se, že tato charta je ve vztahu ke komunální rekreaci natolik důležitá, že zde uveřejňuji celé její znění:

Úvod

Podle Mezinárodní deklarace lidských práv (článek 27), všechny kultury a společnosti mají do určité míry právo na odpočinek a volný čas. Právě proto, že osobní svobody a volby jsou základními prvky volného času, jednotlivec má právo volby aktivit a zážitků, které vedou k následnému užitku jak pro danou osobu, tak pro celou společnost.

Články

1. Všichni lidé mají základní lidské právo na volnočasové aktivity, které jsou v souladu s normami a hodnotami jejich krajanů. Všechny vlády jsou zavázány rozeznat a chránit toto právo všech občanů.
2. Ustanovení týkající se volného času jsou stejně důležitá jako ta o zdraví a vzdělání. Vlády jsou povinny zajistit občanům dostatečné možnosti pro rekreaci a odpočinek nejvyšší kvality.
3. Nejlepším zdrojem rekreace a volného času je občan sám. Proto by měly vlády zajistit také osvojování těchto dovedností nutných pro ideální odpočinek.
4. Jednotlivec může využít možností k odpočinku k seberealizaci, rozvíjení osobních vztahů, zlepšování sociálního začleňování, k rozvíjení komunit

a kulturní identity stejně jako k podporování mezinárodního porozumění a spolupráce či k zvyšování životní úrovně.

5. Vlády by měly zajistit budoucí dostupnost dosažení rekreačních zážitků zajištěním jejich vlastní země v oblasti fyzické, sociální a kulturní kvality prostředí.
6. Vlády by měly zajistit výcvik profesionálů, aby pomáhali jednotlivcům rozvíjet jejich osobní dovednosti, objevovat a zdokonalovat jejich talent a rozšiřovat prostor k rekreačním příležitostem.
7. Občané musí mít přístup ke všem formám informací o volném čase a jejich možnostech, aby jich mohli využít k rozvoji jejich znalostí a možnosti podílet se na místím a národní politice.
8. Vzdělávací instituce musí zajistit vzdělávání v oblasti podstaty a důležitosti volného času a ukázat, jak začleňovat tyto znalosti do životního stylu.

Vytvoření podmínek pro aktivní a smysluplné trávení volného času je úkolem vlády. Nejbližší k občanům, jejich právům a potřebám, však mají obce, proto je nezbytné, aby právě obce a následně kraje tyto podmínky zajistili.

4.2 Negativní tendence trávení volného času

Pro kvalitní a spokojený život je nezbytné smysluplné trávení volného času. Ve společnosti však existují tendence trávení volného času, které jsou oblíbené, často prováděné, domnívám se však, že mají negativní vliv na utváření osobnosti každého jedince. Jsou to převážně tyto volnočasové aktivity:

1. Užívání drog

Tolerance vůči drogám, zvláště lehkým, ve společnosti roste. „Lze říci, že nastupující generace jsou stále drogově liberálnější a v dětské populaci je již zakomponována ještě vyšší tolerance k drogám“ (Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013, 7). V určitých vrstvách

společnosti jsou lehké drogy považovány za samozřejmou součást životního stylu.

Užívání drog je rozšířeno převážně mezi mládeží. Jak uvádí Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013, v roce 2005 uvedlo zkušenost s drogou 48% respondentů z věkové skupiny 15 – 30 let. Uvážíme – li, že drogy jsou dnes dostupné i pro děti mladší 15 let a že i v této věkové skupině jistě jsou lidé se zkušenostmi s drogami, jsou tato čísla alarmující.

Důvodů k uchýlování k droze je několik:

- touha zkusit a zažít něco neznámého, nového
- móda, trend
- volný čas bez smysluplného trávení – nuda
- únik před materiální společností k duchovním prožitkům
- atd.

Užívání lehkých drog již ve společnosti není vnímáno jako velký problém. To dokazuje i nový trestní zákoník platný od 1. 1. 2010, přesněji §283 – §287 spolu s nařízením vlády č.467/2009. Jedná se o průlomové stanovení množství omamných a psychotropních látek, které člověk může přechovávat u sebe, aniž by se dopustil trestného činu. Tvrdé drogy jsou ovšem stále považovány za velké nebezpečí s negativními důsledky pro jedince i celou společnost.

2. Internet

Vznik, rozvoj a rozšíření Internetu zapříčinil mnoho změn. Je to nástroj, který snížil časovou náročnost mnoha úkonů na minimum, ale přinesl i úkony nové, do doby před vznikem Internetu neexistující.

1. Elektronická pošta

- + menší finanční náklady
- + menší časová náročnost

- + menší zátěž životního prostředí (nemotorový způsob transportu)
- jednoduchost zaslání a vyřízení pošty několikanásobně zvýšilo její objem, což vede k větší časové náročnosti vyřízení poštovní dokumentace
- podpora pohybové inaktivity

2. Dostupnost informací

- + úspora času - člověk nemusí chodit do knihovny, nemusí zjišťovat otvírací dobu návštěvou daného místa, nemusí obvolávat odborníky kvůli radě
- podpora pohybové inaktivity

3. E – shopy

- + úspora času
- podpora pohybové inaktivity

4. Sociální síť

- + člověk má možnost „potkat“ mnohonásobně více lidí, než v reálném životě
- + udržování vzájemných vztahů je jednodušší díky bezproblémovému kontaktu na jediné webové stránce
- + první kontakt bez obvyklých stresorů (vzhled, tělesné projevy nervozity, apod.)
- sociální kontakt a interakce založen na jiných principech než totéž ve skutečné realitě
- náhrada reálného kontaktu virtuální realitou. Vytrácí se smysl a důležitost setkávání a komunikace, jelikož lze všechny informace o dotyčné osobě získat na internetu

- omezení či ztráta reálných sociálních kontaktů
- podpora pohybové inaktivity

Popis příkladů novinek, které s sebou přinesl internet, a jejich výhod i nevýhod by vydal na celou odbornou práci. Pro potřeby této práce postačí výše uvedený přehled.

Internet bez pochyby přinesl výhody a možnosti dalšího vývoje a pokroku v různých oblastech. Také však vede k negativním změnám odporujícím zásadám zdravého životního stylu a smysluplného trávení volného času.

3. Televize

Sledování televize stále patří mezi nejčastěji prováděnou činnost ve volném čase v každé věkové skupině. Obsah televizního vysílání má tedy významný vliv na společnost, její názory a hodnotové postoje. V rámci zdravého životního stylu a smysluplného trávení volného času má sledování televize tyto negativa:

- absence pohybové aktivity
- násilí jako běžná součást života postav ve filmech a seriálech
- „prožívání“ života jiných namísto svého vlastního

Všechny uvedené volnočasové aktivity mají společné rysy:

- absence pohybové aktivity
- uspokojování omezeného počtu potřeb
- uspokojení touhy po prožitcích, které v reálném životě chybí. Ty jsou ale zprostředkované – drogy, virtuální realita nebo sledování života jiných nemůže nahradit vlastní osobní prožitky, které vedou k osobnostnímu rozvoji a duchovnímu bohatství.

Prostředkem k smysluplnému trávení volného času s podporou zdravého životního stylu je právě rekreace. Při existenci podmínek pro rekreaci na komunální úrovni lze změnit návyky trávení volného času a zamezit výskytu některých negativních jevů ve společnosti.

5. Komunální rekreace a urbanismus

Územní plánování je nástrojem pro efektivní ekonomické zhodnocení určitého území s nezbytným akcentem na udržitelný rozvoj.

Cílem územního plánování je, aby veškeré změny v území byly řešeny soustavně a komplexně nástroji územního plánování k dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Územní plánování má ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Současně vytváří předpoklady pro udržitelný rozvoj území, který spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích (Principy a pravidla územního plánování, 2009, D.1.1 – 1).

Územní plánování je dle funkcí jednotlivých prvků rozděleno do několika funkčních složek. Aby bylo dosaženo souladu v územním rozvoji, je potřeba výstavbu a úpravy jednotlivých funkčních složek zodpovědně plánovat a řídit tak, aby nebyly narušeny nebo omezeny složky ostatní. Dále nesmějí být ignorovány vztahy mezi jednotlivými funkčními složkami.

Prostorovým uspořádáním měst i sociálním uspořádáním společnosti se zabývá urbanismus. Vhodné rozvržení využití jednotlivých ploch v obcích je nezbytné pro kvalitní život obyvatel a pro společenskou a kulturní úroveň obce. Role urbanisty je tedy v územním plánování nezastupitelná.

I přesto, že cílem územního plánování by měl být harmonický rozvoj území s důrazem na udržitelný rozvoj, v rámci procesu stavby lidských sídel existují negativní jevy tento cíl popírající. Jedná se především o funkční zónování v rámci měst a také vyřazení funkční složky rekreace z územního plánování. Tyto jevy jsou podrobněji popsány v následujícím textu.

5.1 Fenomén suburbanizace

Pro 20. století byl charakteristický proces urbanizace – počet obyvatel ve městech stoupal. Lidé se do měst stěhovali především za pracovními příležitostmi. Konec 20. století však přinesl nový fenomén – suburbanizaci (v USA a západních státech tento proces započal již dříve než v ČR).

Pojem suburbanizace charakterizuje výstavbu na předměstích, prostorové rozšiřování města. Jedná se o tvorbu nových či rozrůstání původních městských čtvrtí, které jsou závislé na centrální městské jednotce nebo jiné části města. Tato závislost je dána zejména absencí rozmanitosti funkcí těchto suburbií. Pro lepší pochopení funkcí suburbií si můžeme suburbanizaci rozdělit na administrativní, komerční a rezidenční. Administrativní suburbanizace představuje výstavbu kancelářských a administrativních budov s funkcí pracovní. Výstavba nákupních a zábavních center spadá pod komerční suburbanizaci. Rezidenční suburbanizace se týká výstavby čtvrtí s bytovými domy nebo rodinnými domy na samostatných pozemcích, u nás známých pod pojmem satelitní městečko. Tímto druhem suburbanizace se podrobně zabývá například Hnilička (2005).

Suburbanizace je doprovázena negativními jevy, které dokazují, že tento model výstavby nespĺňuje podmínky udržitelného rozvoje ani podmínky pro kvalitní život obyvatel.

5.1.1 Segregace zón

Výstavba jednotlivých oblastí rozdělených podle funkcí je fenoménem moderní doby. Jedná se zejména o funkci obytnou, pracovní a komerční. Příčinou segregace jednotlivých oblastí dle funkcí je výstavba s jediným cílem – ziskem. Jednotlivé zóny jsou situovány na předměstí kvůli finančně dostupným, s plochami ve městech finančně nesrovnatelným, pozemkům. Větší vzdálenost od centra města již není negativem – vlastnictví automobilu je dnes samozřejmostí a cestování za nákupy, za prací a domů je také součástí každodenního života. Právě kvůli výstavbě na předměstí spojené s funkčním zónováním.

Továrny jsou stavěny za městem kvůli znečišťování ovzduší. Výstavba výrobních a skladových hal na předměstích je dána prostorovou náročností této výstavby a také nezávislostí provozu na vzdálenosti od centra města. Následný přesun administrativních i ostatních budov s funkcí pracovní na předměstí má přímou souvislost s rostoucí dopravní dostupností a svobodou způsobenou zařazením vlastnictví automobilu do životního standardu.

Obrázek 2 - Brno Business Park – administrativní suburbanizace

Stejný princip je uplatňován na výstavbu nákupně – zábavních komplexů. Nápad kumulovat obchody na jedno místo a pod jednu střechu také souvisí se ziskem. Jednotliví nájemci se podělí o náklady s provozem takového komplexu spojenými a velké množství nabídky láká do obchodních center více zákazníků. Přidružením restaurací, barů a zařízení nabízejících volnočasovou aktivitu získává nákupně – zábavní komplex zdánlivý punc multifunkčnosti. Tato multifunkčnost je relativní. Nakupovat do velkých nákupních center by lidé nejezdili, kdyby zde nemohli uspokojit svou základní potřebu – potřebu doplňovat energii jídlem a pitím. Primární funkcí zařízení nabízejících volnočasovou aktivitu je přilákání lidí do centra. Jde tedy opět o zisk (více návštěvníků – větší zisk), který je jedinou funkcí takových center.

Obrázek 3 - Olympia Brno – komerční suburbanizace

Třetím příkladem předměstské výstavby je rezidenční suburbanizace, které je věnována samostatná podkapitola.

Segregace zón s sebou přináší negativa, která nelze opomíjet:

Nárůst dopravy

Proces výstavby monofunkčních předměstí je spojen s obrovským nárůstem dopravy zatěžujícím životní prostředí. Nejčastěji používanou alternativou dopravního spojení mezi jednotlivými oblastmi je automobil. Víkendové zácpy spojené s opouštěním města se zcela proluly s každodenními zácpami vyvolanými cestováním do práce, do škol, za nákupy, zábavou či za volnočasovými aktivitami. Kromě znečišťování ovzduší výfukovými plyny ovlivňuje negativně doprava osobními automobily životní prostředí i prostorovou zátěž z důvodu potřeby parkovacích míst. Cestování za účelem uspokojení potřeb je také časově velice náročné.

Vzhledem k tomu, že doprava automobilem je nejvíce preferovaným druhem dopravy při plánování nové výstavby, zcela chybí nebo jsou nedostatečné možnosti pro nemotorový způsob dopravy (pěší chůze, kolo).

Nemožnost rozhodnout se pro jiný způsob dopravy je v rozporu s právem na svobodnou volbu.

Vysídlení měst

Segregace zón má za následek stěhování obyvatel i obchodů, služeb a firem z měst na předměstí. V centrech měst se objevují nepoužívané chátrající budovy a areály (Obrázek 4), které značně narušují charakter města.

Obrázek 4 - Ulice Veveří, Brno - střed

Prostorová segregace vedoucí k sociální separaci

Vzájemně oddělené zóny jsou příčinou ubývajících sociálního kontaktu obyvatel. Nejvíce lidí je nyní schopen člověk potkat na silnici v protijedoucích autech. Nedostatek sociálního kontaktu, neudržování sociálních vztahů může vést až k rozpadu společnosti.

Je tedy zřejmé, že rozdělování měst do monofunkčních oblastí může mít neblahé následky. V Nové Athénské chartě z roku 1998, jejíž celé znění uvádí například Hruza (2002, 69), je uvedeno: „Přitom je třeba všude, kde je to

možné, podporovat smíšený rozvoj, umožňující občanům bydlet v blízkosti pracovišť, místo striktního jednoúčelového zónování. Urbanisté a orgány veřejné správy by měli v plánech znovu promyslet a přehodnotit vhodnost politiky zónování.“

K této tezi bych ráda doplnila, že nejen blízkost pracovišť znamená rozmanitost funkcí v oblasti. Jedná se také o blízkost služeb, občanského vybavení a rekreačního prostředí.

Současný trend zónování měst je potřeba zastavit. „Obecně lze říci, že funkční sterilita by měla být nahrazována polyfunkčním živým řešením“ (Doutlík, 1996, 10).

Motivačním faktorem územního plánování je nyní zisk, měl by být ovšem nahrazen trvale udržitelným rozvojem a kvalitou života obyvatel.

5.1.2 Rezidenční suburbanizace

Trendem nově vznikajících rezidenčních předměstských čtvrtí je výstavba bytových domů nebo samostatně stojících rodinných domů s vlastním pozemkem.

Vznik předměstských čtvrtí na loukách a polích v relativní blízkosti města je důsledkem:

- dostatku levných pozemků oproti drahým ojedinělým parcelám ve městech
- dopravní dostupnosti následkem vlastnictví nebo alespoň finanční dostupnosti automobilu
- poptávky po bytech v novostavbách (oblíbené dispozice x+kk, dobrý technický stav domu, apod.)
- poptávky po vlastním domu se zahradou

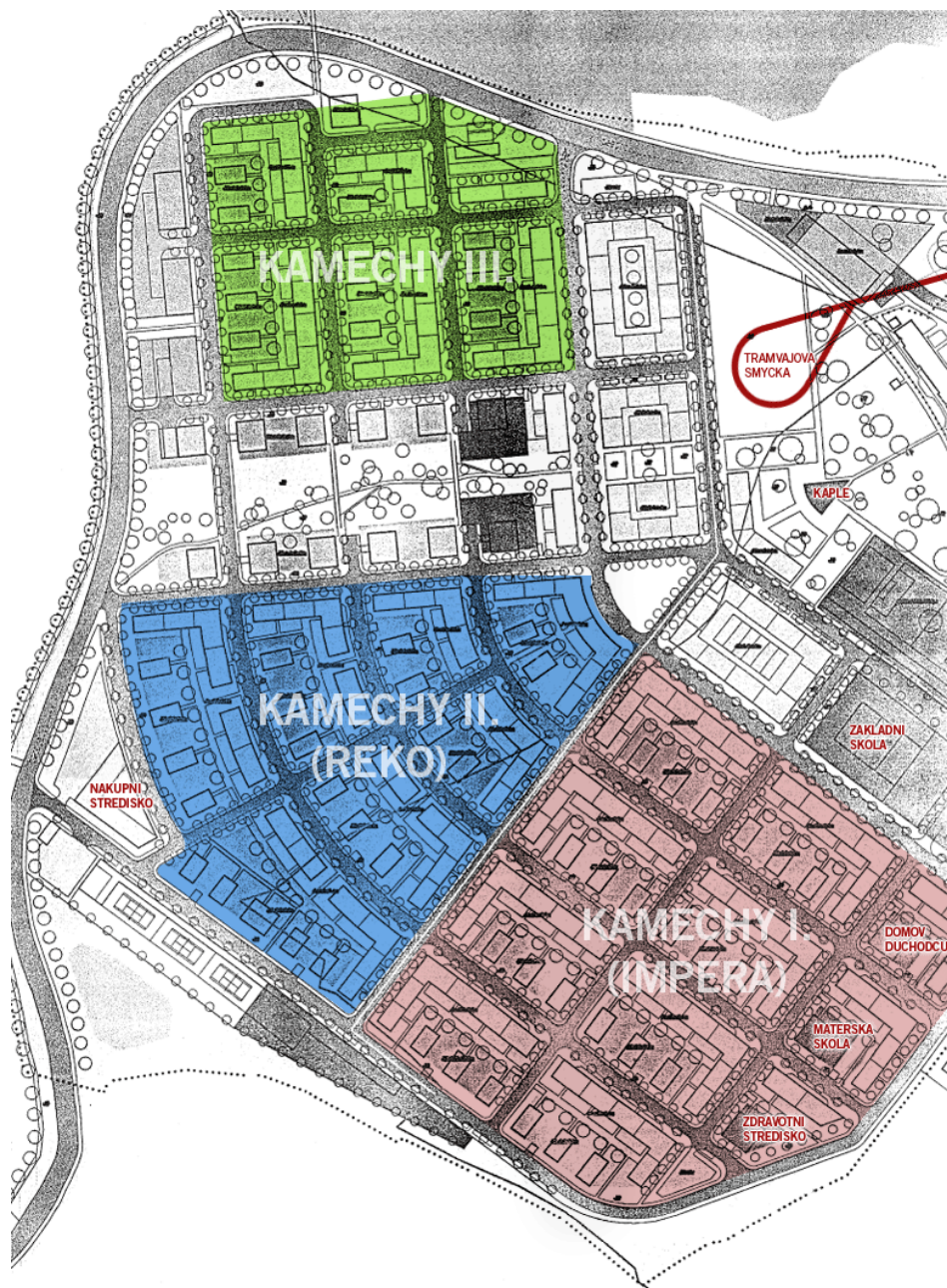
Tento typ výstavby je doprovázen jevy, které do značné míry ovlivňují kvalitu života, ať už se jedná o oblast s bytovými domy nebo o tzv. satelitní městečko.

5.1.2.1 Výstavba bytových domů

Oblasti s bytovými domy jsou charakteristické:

- monofunkčností
- hustou zástavbou
 - o nedostatek prostoru pro plochy rekreace, zvláště dozorovatelných z obytných jednotek
- nedostatečným počtem garáží a garážových stání
 - o prostorová náročnost automobilů omezuje využití ploch mezi domy k jiným, například rekreačním účelům
- absencí rekreačních prvků
 - o nedostatek prostoru pro rekreaci, absence laviček, vodních prvků, hřišť
- nedostatkem nebo absencí zeleně a vodních ploch
 - o nedostatek stromů, keřů i volných zatravněných prostranství
- nedostatečným veřejným prostorem
- nedostatečnou občanskou vybaveností
 - o chybějící obchody, restaurace, školy a zdravotnická zařízení v docházkové vzdálenosti

Názornou ukázkou je například oblast Brno Kamechy. Výstavba je zde naplánována na tři etapy. Podle webových stránek www.kamechy.net má být po dokončení výstavby v oblasti 1600 – 1982 bytových jednotek.

Obrázek 5 - Brno Kamechy, urbanistický plán

Na urbanistických plánech chystané výstavby bytových domů pocházejících z roku 1997 (Obrázek 5) je patrné, že pro oblast rekreace je v plánu pouze jedno hřiště pro míčové hry, přidružené k základní škole. To je pro plánovaný počet obyvatel naprosto nedostačující.

Budoucí nedostatek rekreačních ploch a prvků pro rekreaci je zřetelný již na některých vizualizacích plánované výstavby (Obrázek 6).

Obrázek 6 - Brno Kamechy, etapa I.

První etapa výstavby bytových domů je již dokončena, většina čtyřpodlažních domů je obydlených, v oblasti však žádné hřiště ani jiná plocha pro rekreaci není.

Obrázek 7 - Brno Kamechy

5.1.2.2 Suburbie – rodinné domy

Souhlasím s názorem Hniličky (2005), že dům se zahradou je snem většiny lidí. Rychle se množící a rozrůstající lokality s rodinnými domy jsou toho důkazem.

Obrázek 8 - Hovorčovice, Praha - východ

Tyto oblasti jsou charakteristické:

- monofunkčností
- roztroušenou zástavbou
- nízkou hustotou osídlení

To s sebou přináší tato negativa:

1. vysoké náklady na infrastrukturu

- náklady na rozvod sítí a ztráty energií v rozvodech jsou v poměru na jednoho obyvatele (nebo na jednu obytnou jednotku) mnohonásobně vyšší než v hustěji obývané zóně (méně roztroušená zástavba, vícepodlažní domy s větším počtem obytných jednotek).

2. absence veřejné dopravy

- vysoké náklady na provoz veřejné dopravy v oblasti s malou hustotou osídlení jsou pro provozovatele nežádoucí. Buď je tato oblast obsluhována několika málo spoji denně, nebo vůbec.

3. absence občanské vybavenosti

- územní plánování rezidenčních suburbií je zaměřeno na vhodné (výhodné) rozparcelování pozemků s cílem maximálního zisku z prodeje pozemků nebo domů s pozemky. Zajištěna je také dopravní dostupnost vybudováním příjezdových komunikací. Cílem tedy není nabídnout k bydlení i možnost zaměstnání nebo možnost navštěvování školy v této oblasti.

4. absence služeb

- absence služeb je v rezidenčních suburbiích vyvolána několika faktory:

- v oblasti se pouze bydlí (viz bod 3.), ostatní povinnosti a potřeby realizuje člověk jinde

- poměr nákladů a výnosů z provozování služeb v oblasti s nízkou hustotou osídlení není motivující

5. absence veřejného, venkovního prostoru

- územní plánování není zaměřeno na vytváření kvalitního venkovního prostoru (viz bod 3)

6. absence veřejné zeleně a vodních ploch

7. absence rekreačních prvků

Obrázek 9 - Černošice

5.1.2.3 Kvalita života v rezidenčních suburbích

Výstavba rezidenčních suburbí tedy splňuje podmínky kvalitního bydlení z hlediska vlastnictví majetku – bytu nebo domu s pozemkem, a soukromí charakteristické „oddělením“ od sousedů. Tyto podmínky se staly nejvýše postavenou hodnotou v otázce bydlení. Je s podivem, že jiné, velmi důležité části kvality bydlení zůstávají opomenuty. Podle Doutlíka (1996, 11) jsou základními kritérii pro kvalitu bydlení:

- stáří a technický stav obytných domů
- velikost obytné plochy na jednoho obyvatele
- obsazenost bytů
- technická vybavenost bytů a domů
- dostupnost a kvalita občanského vybavení v okolí (nákup, ZŠ, garáže)
- kvalita obytného exteriéru (rekreace, zeleň)
- hygienické a mikroklimatické podmínky
- dostupnost dopravy do zaměstnání, za uměním či do centra

I přesto, že tento výčet je zaměřen na bydlení v obytných domech s více byty, kritéria kvality bydlení jsou obecná a platná pro každý druh bydlení. V rezidenčních suburbíích bývají opomenuta zejména tato kritéria:

1. Docházková vzdálenost

Možnosti v docházkové vzdálenosti od místa bydliště by měly být tím větší a rozmanitější, čím méně času chce člověk trávit cestováním.

- Školka a škola v docházkové vzdálenosti
 - Aby nemuselo být dítě závislé na automobilu svých rodičů a jejich časových možnostech, bylo by vhodné mít v blízkosti místa bydliště vzdělávací institut. Samozřejmě existuje v dnešní době mnoho škol nabízejících rozdílnou kvalitu, metodu výuky, či specifické zaměření a je tedy možné, že by daná škola či školka nevyhovovala požadavkům některých občanů. Dostupnost vzdělání v docházkové vzdálenosti však zaručuje svobodu volby – volby školy či školky i svobodu volby dopravy.
- Služby v docházkové vzdálenosti
 - Možnost nakoupit si, zajít do restaurace nebo do kina bez nutnosti dopravy automobilem má hned několik výhod:
 - Sociální kontakt s ostatními obyvateli dané čtvrti
 - Finanční a ekologická nenáročnost dopravy
 - Podpora pohybové aktivity – pozitivní vliv na zdraví
 - Pracovní příležitosti v docházkové vzdálenosti
 - Výhody viz předchozí odstavec.

2. Kvalitní systém veřejné dopravy

- Veřejná doprava nezatěžuje životní prostředí v takové míře, jako rozvinutá automobilová doprava. Cestování veřejnou dopravou je

závislé pouze na jízdním řádu, nikoli na vlastnictví auta či řidičského průkazu.

3. Venkovní prostor (obytný exteriér)

- Problematice venkovního prostoru je věnována následující podkapitola.

5.1.3 Absence venkovního prostoru

Vzhledem k tomu, že město nyní nevzniká nebo se nerozrůstá jako kompaktní prostor, nýbrž roste výstavbou oblastí a spojováním těchto oblastí dopravními tepnami, z územního plánování se vytratila tvorba venkovního prostoru.

V městských aglomeracích se nevhodně mění podíly různých druhů využití území. Nejvýraznější konflikt je v prudkém nárůstu plochy zastavěného území (obytné, administrativní i nákupní zóny a infrastruktura) na úkor sídelní i příměstské vegetace využívané k rekreačním účelům.... Odpřírodnění urbánního prostředí má negativní vliv na zdravotní stav obyvatelstva a je v přímém rozporu s principy udržitelného rozvoje (Gremlica, 2002, 26).

Bezprostřední i širší okolí našeho obydlí (ať už bytu nebo domu) hraje v našem životě velkou roli – setkáváme se s ním každý den. Nemělo by na něj být tedy pohlíženo jako na prostor, který zbude po zástavbě, nýbrž jako na prostor, jehož využití je třeba naplánovat.

Stejně jako člověk potřebuje místa v domě s různými prostorovými a charakteristickými kvalitami, potřebuje je i mimo dům, neboť se jeho život neodehrává jen uvnitř domu, ale také venku, uvnitř světa. Zatím žijeme na zemi, kde můžeme venku volně dýchat, a i když v interiérech budov trávíme hodně času, neznamená to, že bychom exteriér přestali k životu potřebovat, že by se měl změnit v poušť (Hnilička, 2005, 82).

Venkovní prostor je tvořen ulicemi, silnicemi, volným prostranstvím, parky, zelení, plochami určenými pro rekreaci, apod. Z urbanistického hlediska je venkovní prostor rozdělen na prostor veřejný, poloveřejný a soukromý. Toto rozdělení je důležité pro dobrou orientaci obyvatel v prostoru a také pro naplnění funkcí jednotlivých částí venkovního prostoru.

Aby byl veřejný a poloveřejný venkovní prostor kvalitní a aby byly splněny funkce venkovního prostoru, musí splňovat níže uvedené podmínky:

Orientace v prostoru

Jednotlivé prvky venkovního prostoru i celky z těchto prvků složené slouží jako význačné orientační body mezi hustou městskou zástavbou.

Genius loci

Vzhled venkovního prostředí hraje významnou roli nejen v procesu utváření vztahu k místu, kde žijeme (bydlíme, pracujeme), ale také se podílí na atmosféře daného místa, je důležitý pro jeho genius loci. Díky tomu jsou taková místa obvykle významnými a populárními turistickými, setkávacími a orientačními body.

Svoboda pohybu a pobytu

Pohyb a pobyt ve venkovním prostoru by neměl být ničím omezován a narušován. Například je nezbytné striktní oddělení (nejlépe vegetačními prvky) od silnic kvůli bezpečnosti i hluku.

Kvalitní veřejný prostor je pochopitelně takový, který umožňuje svobodnou možnost volby činností, který nepředurčuje pouze k činnosti jediné.... Kvalitní veřejný prostor je místem, vybízejícím k pobytu, k obývání, místem, které nenutí člověka k jeho rychlému opuštění, místem, kde je příjemné setrávat, zkrátka místem svobodným (Hnilička, 2005, 89).

Zeleň a vodní plochy

Zeleň je nedílnou a nezastupitelnou součástí venkovního prostoru. Pomáhá členit prostor, oddělovat jednotlivé zóny od sebe, má pozitivní vliv na

estetickou hodnotu místa i na psychickou pohodu lidí. Podílí se na udržení a rozvoji zdravého životního prostředí, poskytuje životní prostor pro drobnou zvěř a tím zajišťuje ve městech alespoň základní biologickou rozmanitost. Zvyšuje podíl kyslíku v ovzduší a pomáhá filtrovat nežádoucí látky.

Zelené plochy zabezpečují základní biologickou účinnost životního prostředí ve městě a v krajině. Mají také velký psychický a kompoziční význam, město kompozičně člení svými parky, zelení a vodními plochami.... Zelené plochy mají základní význam pro ekologii životního prostředí sídla či krajiny (Doutlík, 1996, 12).

Zeleň je pro členění prostoru nebo například pro hlukové bariéry velice vhodná díky své tvarové variabilitě a také díky možnosti využití prvků všech tří vegetačních pásem, tj. stromů, keřů a trávniku. Zároveň je rozsah využití zvyšován měnící se barevností vegetace během roku.

Plochy a prvky zeleně plní v zastavěném i nezastavěném území následující funkce:

- funkci hygienickou (zvýšení vlhkosti ovzduší, vysoké albedo, vyrovnávání teplotních extrémů, ovlivnění proudění vzduchu, zachycování prachu a eliminace prašného spadu, tvorba kyslíku a aromatických látek, tlumení hluku a vibrací),
- funkci rekreační (psychologické a estetické působení – rekreace v zeleni, parky, vazba obytného prostředí na systém zeleně, vazby na příměstskou krajinu),
- funkci prostorotvornou (vytváření prostoru, prostorové členění, uzavírání, otevírání, zakrývání, izolace),
- funkci ochrany zdrojů (protierozní ochrana půdy, vodní režim krajiny),
- funkci ekonomickou (lesní hospodářství, zahradnictví, přírodní prostředí jako podpora turistického ruchu a atraktivity města a venkovské krajiny pro stálé obyvatele),

– funkci ekologickou (systém ekologické stability, ochrana biodiverzity – rostlinné a živočišné druhy a biotopy)

(Principy a pravidla územního plánování, 2009, C.5 – 4).

Obrázek 10 - Tyršovy sady, Brno - střed

I vodní plochy mají své opodstatnění v oblasti prostorového plánování a výstavby. Celkově zvlhčují prostředí a snižují tepelné rozdíly v městském prostředí.

Každodenní rekreace

Venkovní prostor je ideálním prostředím pro každodenní rekreaci, stejně jako jsou rekreační prvky ideálními doplňky venkovního prostoru. Jedná se zejména o lavičky, dětské prolézačky, plochy pro míčové a jiné hry, hřiště, parky, cyklostezky a in-line stezky i pěší zóny. Prostředí pro rekreaci je velmi úzce vázáno na zeleň a vodní plochy, protože se jejich funkce vzájemně prolínají. „Přírodní prostředí je hlavním nositelem rekreační funkce ve městech i mimo ně. Rekreační účinky vyplývají ze samotných vlastností zeleně, zejména z aspektů psychologických, estetických a hygienických“ (Principy a pravidla územního plánování, 2009, C.6 – 2).

Obrázek 11 - Obilní trh, Brno - střed

Venkovní prostor je místem odpočinku, rekreace, setkávání lidí. Značně přispívá k utváření vztahu k místu, je důležitý pro genius loci daného místa. Podle Doutlíka (1996, 17) je venkovní prostor a s tím spojené prostředí pro rekreaci jedním z důležitých kritérií společenské kvality města či zóny.

5.2 Urbanistické ukazatele pro rekreaci

Rekreace jako samostatná urbanistická funkce se objevila již v Athénské chartě z roku 1933. V České republice je v rámci územního plánování funkčních složek 9:

1. Výroba, těžba, skladování
2. Zemědělství, lesní hospodářství
3. Bydlení
4. Občanské vybavení
5. Zeleň
6. Rekreace
7. Dopravní infrastruktura
8. Technická infrastruktura
9. Vodní hospodářství

Funkční složka rekreace je úzce vázána na funkční složku zeleně. Dle mého názoru by došlo k celkovému zlepšení úrovně podmínek pro rekreaci i stavu zeleně spojením těchto dvou složek dohromady a vytvořením pravidel a zásad pro jejich výstavbu a umístění.

I přesto že funkční složky č. 1 – 5 a 7 – 9 mají legislativní oporu v zákonech, a v zásadách územního plánování (které dle Principů a pravidel územního plánování musí mít vypracován každý kraj v ČR) mají svá pravidla a normy, funkční složka rekreace je nepochopitelně opomenuta. „V oboru rekreace v územním plánování v současnosti nejsou žádné speciální normy ani metodické pokyny“ (Principy a pravidla územního plánování, 2009, C.6 – 5). Existuje řada doporučení a rad, jak by měla výstavba ploch a zařízení pro rekreaci probíhat a jaké podmínky by měla splňovat, legislativní opora však chybí.

Při plánování rekreačních ploch a zařízení považuji za důležité:

1. Zohlednit faktory:

- demografické

- počet obyvatel
- věkové složení
- zdravotní stav
- sociální členění
- předpoklad vývoje

- přírodní

- reliéf terénu
- vodní plochy
- zeleň
- ochrana ŽP

- bezpečnostní

- ochrana zdraví

2. Dodržet zásady:

- hygienické

- odpadkové koše
- sociální zařízení
- údržba
- osvětlení
- ovzduší
- prašnost
- hluk

- bezpečnostní

- správný povrch hřišť
- oddělení od dopravních tepen

3. Zajistit podmínky pro rekreaci všech obyvatel

- plochy venkovní i zastřešené pro možnost rekreace za každého počasí
- bezbariérové přístupy
- bezpečné povrchy hřišť a ploch pro rekreaci (štěrk X písek; asfalt X tráva)
- oddělení od dopravní infrastruktury (silnice, plochy pro parkování)
- oddělení od hřišť pro míčové hry
- atraktivita a variabilita rekreačních prvků
- docházková vzdálenost

Podrobnější doporučení uvádí například Doutlík (1996), aktuálnější doporučení je uvedeno v Principech a pravidlech územního plánování (2009).

Při zohlednění faktorů a dodržení podmínek výše uvedených lze vybudovat podmínky pro kvalitní rekreaci obyvatel a tím zvýšit jejich celkovou kvalitu života. Je nezbytné složku rekreace zahrnout do územně plánovacích dokumentů ještě před výstavbou, jelikož dostavba těchto ploch a zařízení v již zastavěném území je problematická. Bohužel při nové výstavbě zatím tato složka zůstává opomenuta a podmínky pro rekreaci v mnoha zónách naprosto chybí. Příkladem jsou předměstí a zóny s funkcí bydlení, kde mezi jednotlivými domy (ať už rodinnými či většími obytnými) zcela chybí dětská hřiště či zeleň, pro rekreaci tak důležitá. Přitom právě plochy mezi obytnými domy splňují podmínku pro hřiště dětí předškolního a mladšího školního věku, která by měla být viditelná z obytné jednotky. Bez regulace hustoty zástavby a nutnosti vybudování pro určitý počet obytných jednotek odpovídající plochu pro rekreaci však dochází k opomíjení funkční složky rekreace a vhodná plocha je využita k další zástavbě, která je samozřejmě pro developery finančně výhodná. Paradoxem je fakt, že i přesto, že občané mají na rekreační prostředí

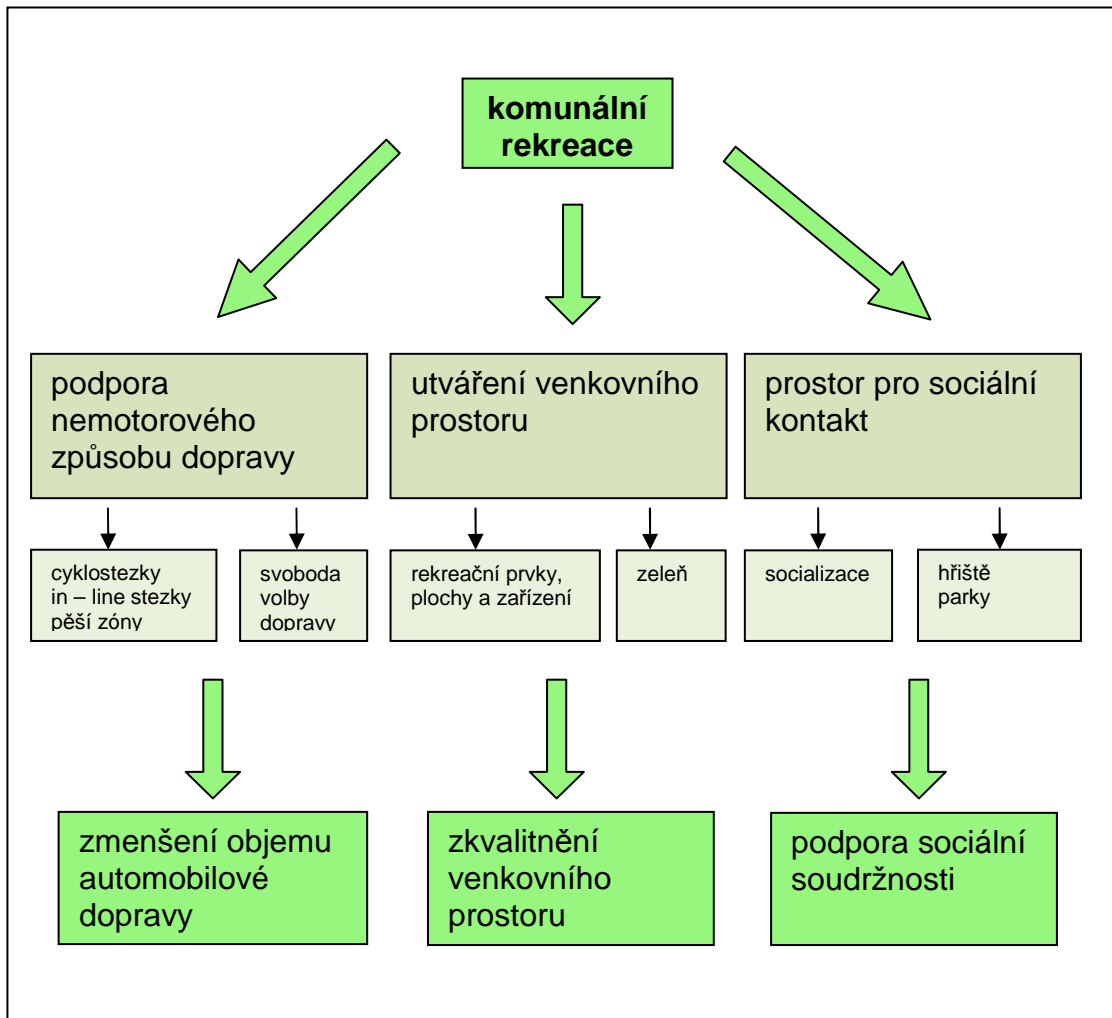
v bezprostřední blízkosti obydlí právo, není takové prostředí samozřejmostí nýbrž luxusem, který zvyšuje cenu nemovitosti.

Problematická je i dostavba cyklostezek a in-line stezek ve stávající zástavbě. Hustota zástavby neumožňuje vytváření stezek nových, dochází tedy například ke slučování chodníků pro pěší s cyklostezkou. Jedná se o nerespektování potřeb chodců a cyklistů a vytváření míst potencionálně nebezpečných (hrozba srážky uživatelů).

Východiskem je tedy schvalování nové výstavby, pouze pokud je v plánu výstavby zahrnuta i funkční složka rekreace a tedy zajištění kvalitních podmínek pro rekreaci občanů.

5.3 Komunální rekreace jako prostředek ke snížení negativních jevů spojených se suburbanizací

Předcházející text mapoval negativní jevy spojené s fenoménem suburbanizace. Následující obrázek ukazuje využití prostředků pro rekreaci ke snížení některých z těchto negativních jevů.

Obrázek 12 - Komunální rekreace jako prostředek ke snížení negativních jevů spojených se suburbanizací

6. Praktická část

6.1 Cíle práce

Cílem této práce je analýza vnímání obsahu pojmu komunální rekreace u pracovníků státní správy na úrovni obcí a krajů, kteří mají danou oblast na starost.

6.2 Metodologie výzkumu

Pro tento výzkum jsem vytvořila vlastní dotazník s otázkami otevřenými i uzavřenými (otázky dichotomické, výběrové, výčtové a škálové). Dotazník je členěn do 4 částí, každá část obsahuje několik otázek.

1. část – pracovní pozice, vzdělání

Část první je zaměřena na pozici pracovníka a jeho kvalifikaci. Jedná se o analýzu postavení komunální rekreace v organizační struktuře obecního/krajského úřadu a o odbornost pracovníka odpovědného za komunální rekreaci v obci/kraji.

2. část – vnímání obsahu pojmu komunální rekreace

Ve druhé části dotazníku jsou otázky analyzující celkovou úroveň vnímání obsahu pojmu komunální rekreace u pracovníků odpovědných za tuto oblast.

3. část – koncepce, dokumenty, dotace

Třetí část dotazníku je zaměřena na povědomí pracovníků o dokumentech vydaných v rámci ČR nebo EU tematicky zaměřených na komunální rekreaci, dále na znalost dotací využitelných pro komunální rekreaci a v neposlední řadě na existenci/absenci koncepce či strategie kraje v oblasti komunální rekreace.

4. část – participace občanů

Dotazník uzavírá část týkající se participace občanů na projektech komunální rekreace v obci/kraji.

6.3 Výběr respondentů

Dotazníkové šetření bylo realizováno ve dvou etapách. Nejprve jsem rozeslala dotazníky pracovníkům krajských úřadů. Vzhledem k velmi nízké návratnosti jsem ve druhé etapě šetření rozeslala stejný počet dotazníků pracovníkům obecních úřadů tak, aby byl každý kraj reprezentován právě jednou obcí. I v tomto případě nebyla očekávaná návratnost naplněna.

6.4 Metody hodnocení a interpretace výsledků

Všechny odpovědi byly zpracovány a zaneseny do souboru v programu MS Excel. Z důvodu ochrany osobních údajů a zachování anonymity jsem jednotlivým respondentům přidělila čísla. Interpretace výsledků je slovní i grafická.

6.5 Výsledky

1. část – pracovní pozice, vzdělání

1.1 Jaký je název Vaší pracovní pozice?

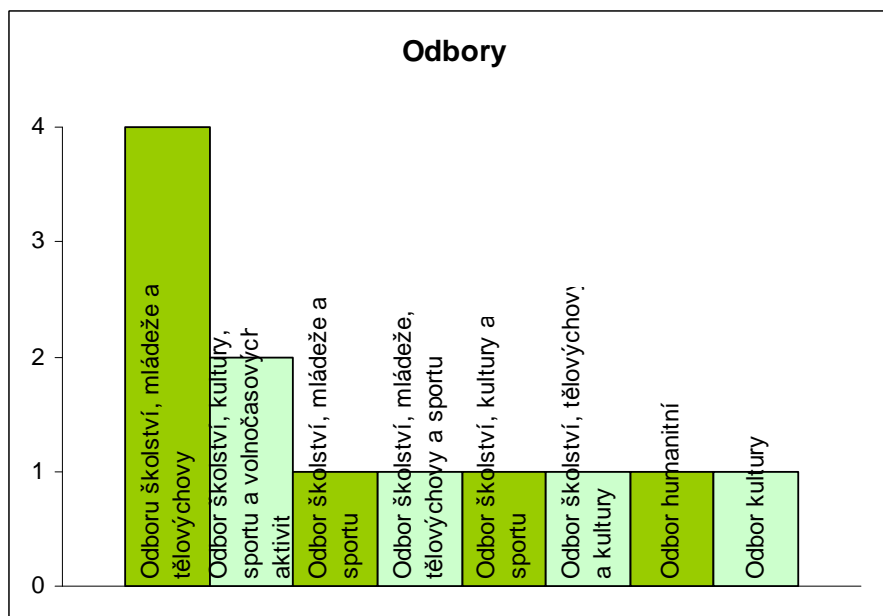
Na otázku číslo 1.1 odpovědělo 12 respondentů. Názvy pracovních pozic jednotlivých pracovníků jsou velice různorodé. Ve většině případů se v názvu vyskytuje pojem sport nebo tělovýchova, pouze ve dvou případech obsahuje název pracovní pozice slovní spojení volnočasová aktivita. Pojem rekreace není součástí žádného názvu pracovní pozice dotazovaných pracovníků. Přesné znění názvů jednotlivých pozic uvádí tabulka č. 1.

Tabulka 1 – pracovní pozice

1	Vedoucí oddělení mládeže, sportu a rozvoje lidských zdrojů
2	Pracovník pro sport
3	Metodik pro tělovýchovu a sport
4	Referent na úseku sportu a volnočasových aktivit včetně zdravotně postižených
5	Metodik mládeže a volnočasových aktivit
6	Vedoucí turistického infocentra
7	Referent – specialista pro zajištění sportovní činnosti
8	Referent
9	Referent (úředník) – agenda sportu + příspěvků z rozpočtu města
10	Vedoucí odboru kultury
11	Vedoucí oddělení tělovýchovy
12	Vedoucí odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu

1.2 Pod jaký odbor či jaké oddělení patří Vaše pracovní pozice?

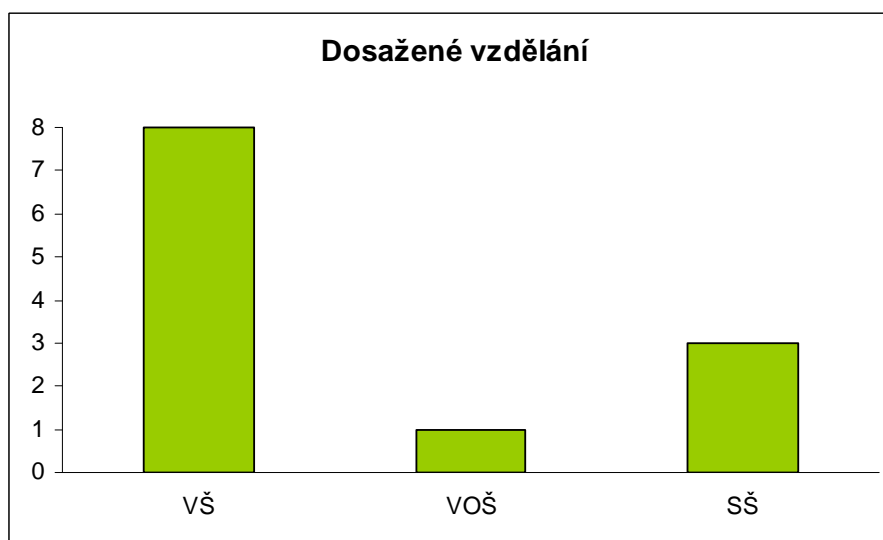
Na otázku číslo 1.2 odpovědělo 12 respondentů. Nejvíce pracovníků spadá pod Odbor školství, mládeže a tělovýchovy (4 pracovníci), vícečetné zastoupení má i Odbor školství, kultury, sportu a volnočasových aktivit (2 pracovníci). Ve třech případech je pracovník odpovědný za rekreaci zařazen pod odbor, který má v kompetenci i kulturu.

Obrázek 13 - Odbory

1.3 Jaké máte dosažené vzdělání a v jakém oboru?

Na otázku číslo 1.3 odpovědělo 12, respektive 11 respondentů. Převážná většina (8 pracovníků) má vysokoškolské vzdělání, 1 pracovník získal vzdělání na vyšší odborné škole. Středoškolské vzdělání jako nejvyšší stupeň vzdělání uvedli 3 pracovníci.

Obrázek 14 - Vzdělání

Z hlediska oborů má nejvíce pracovníků (5) vzdělání v oblasti ekonomiky a obchodu, dále dosáhli pracovníci vzdělání technického zaměření, v oblasti cestovního ruchu, v oblasti veřejné správy či pedagogického zaměření. Jednotlivé odpovědi uvádí tabulka č. 2.

Tabulka 2 - Vzdělání

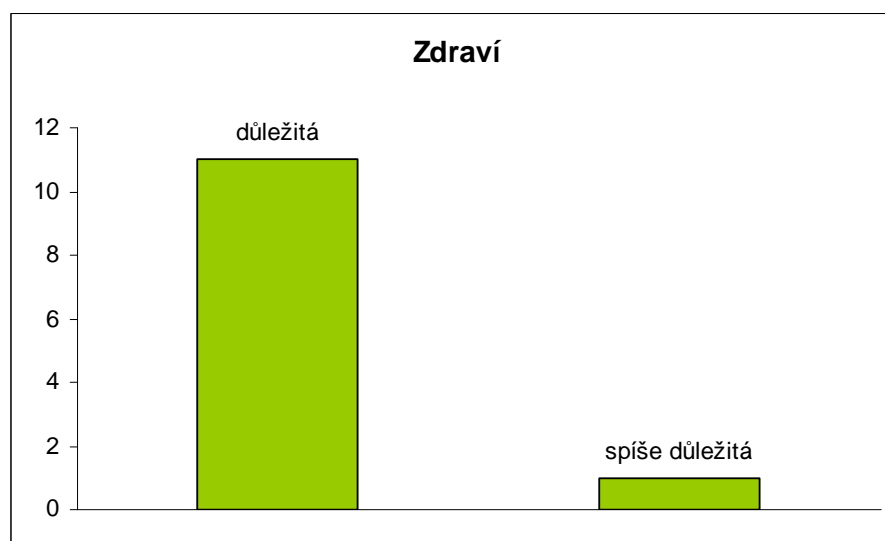
1	Středoškolské s maturitou a tříleté trenérské studium při FTVŠ
2	Vysokoškolské, Pedagogika volného času, dále Andragogika (vzdělávání dospělých)
3	SŠ s maturitou – všeobecná ekonomika
4	Vyšší odborné, ekonomika cestovního ruchu
5	Vysokoškolské, ekonomie
6	Vysokoškolské bakalářské vzdělání, obor veřejná správa a regionální rozvoj
7	Vysokoškolské
8	Vysokoškolské vzdělání technického zaměření
9	ÚSO - obchodní akademie
10	Vysokoškolské, UP Olomouc učitelství 1. stupně ZŠ, FTVS UK v Praze - trenérství
11	FF UP Olomouc – Teorie a řízení kultury
12	Vysokoškolské, ekonomická fakulta, obor veřejná ekonomika a správa

2. část – rekreace, komunální rekreace

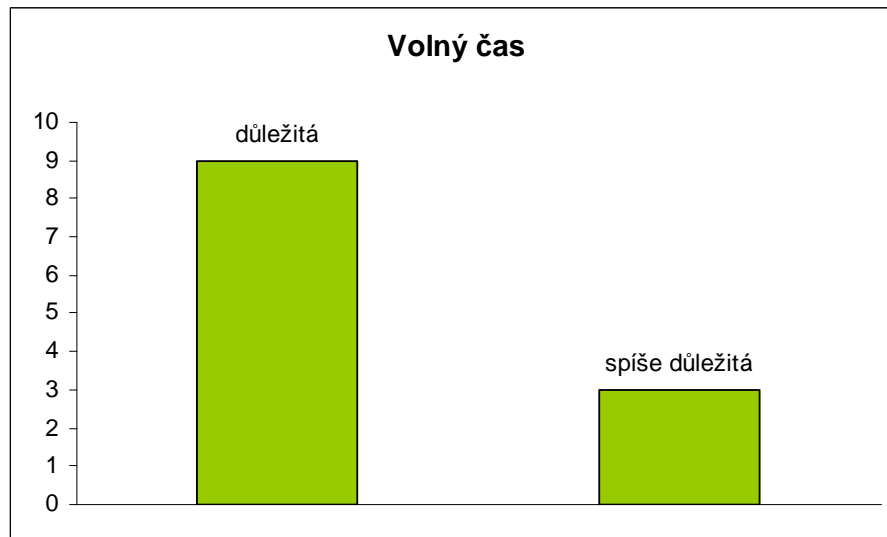
2.1 Pro jaké oblasti lidského života je podle Vás rekreace důležitá a jak?

Na otázku číslo 2.1 odpovědělo 12 respondentů. Tato otázka byla zaměřena na úroveň vnímání rozsahu rekreace a jejího vlivu na jiné oblasti lidského života. Shoda u většiny pracovníků nastala pouze u oblasti zdraví, volný čas a kvalita života. Za důležitou pro zdraví považuje rekreaci většina pracovníků (11), podle 1 pracovníka je rekreace pro zdraví spíše důležitá. Podobné odpovědi jsou i u oblasti volný čas. Pro tuto oblast považuje rekreaci za důležitou 9 pracovníků, zbylí 3 pracovníci vnímají rekreaci jako spíše důležitou pro volný čas. Z hlediska kvality života uvedli rekreaci jako důležitou 3

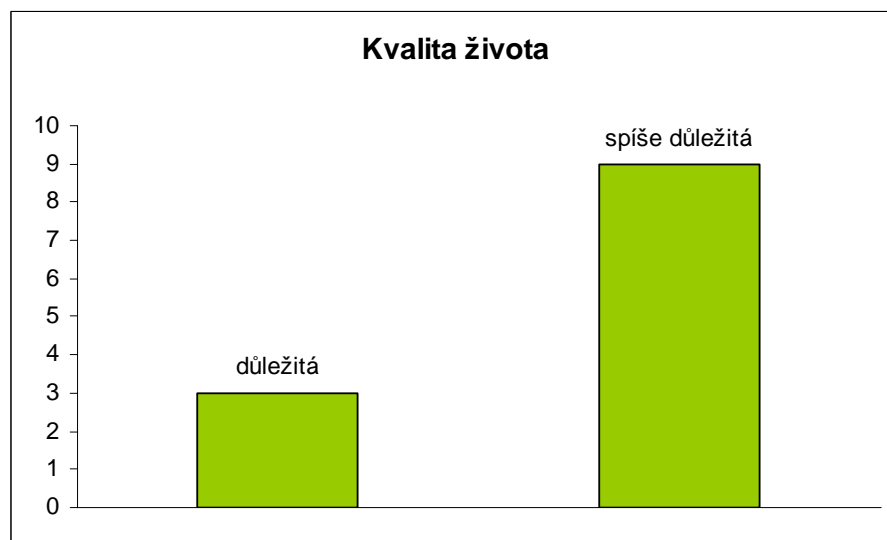
pracovníci, podle 9 pracovníků je rekreace pro kvalitu života spíše důležitá. U dalších oblastí lidského života se názory jednotlivých pracovníků na vliv rekreace značně lišily. Podle 4 pracovníků je rekreace pro oblast zábavy důležitá, 5 pracovníků uvedlo rekreaci jako spíše důležitou. Naopak, jako spíše nedůležitou pro oblast zábavy, vnímají rekreaci 3 pracovníci. Podobně vidí pracovníci souvislost mezi rekreací a rozvojem osobnosti. Celkem 3 pracovníci si myslí, že rekreace je pro rozvoj osobnosti důležitá. Podle 6 pracovníků je rekreace pro rozvoj osobnosti spíše důležitá. Za spíše nedůležitou považují rekreaci ve vztahu k osobnostnímu rozvoji 3 pracovníci. Souvislost mezi rekreací a sociální integrací vnímají jednotliví pracovníci značně rozdílně. Pro 2 pracovníky je rekreace pro sociální integraci důležitá, podle 6 pracovníků je rekreace pro sociální integraci spíše důležitá. Jako spíše nedůležitou uvádějí rekreaci v souvislosti se sociální integrací 2 pracovníci, pro 2 pracovníky nemá rekreace a sociální integrace žádnou souvislost. Naprosto odlišné vnímání jednotlivých pracovníků se objevilo i u oblasti bydlení. Pouze 1 pracovník si myslí, že rekreace je v souvislosti s bydlením důležitá, 2 pracovníci uvádějí v tomto bodě rekreaci jako spíše důležitou. Naopak 3 pracovníci vnímají rekreaci jako spíše nedůležitou pro oblast bydlení, 6 pracovníků souvislost mezi rekreací a bydlením nevnímá vůbec.

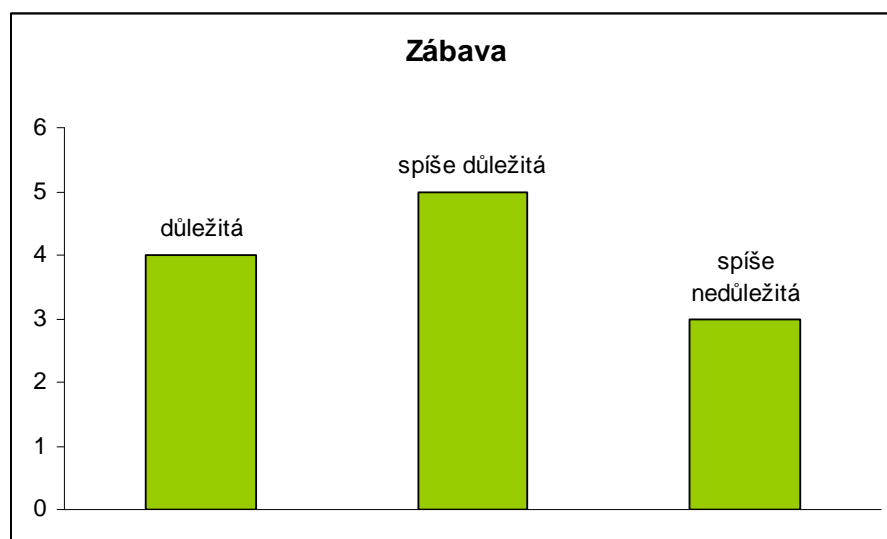
Obrázek 15 - Zdraví

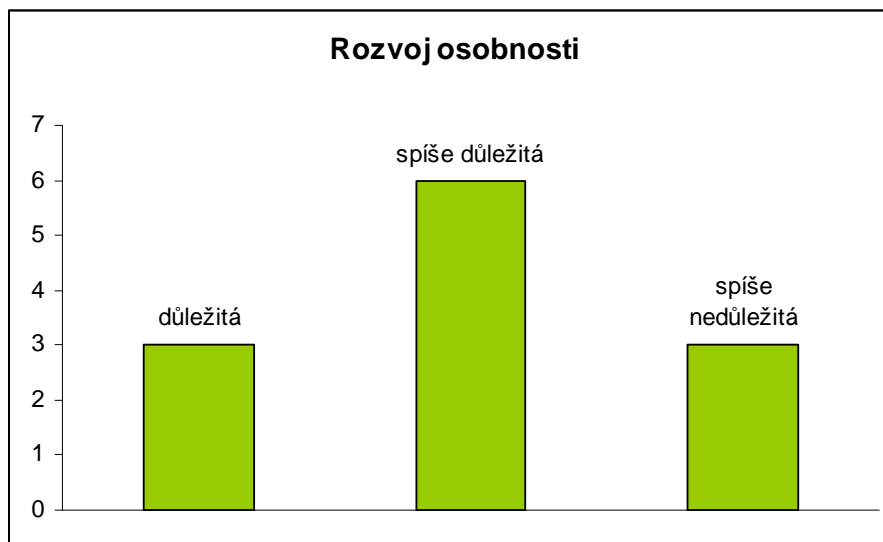
Obrázek 16 - Volný čas

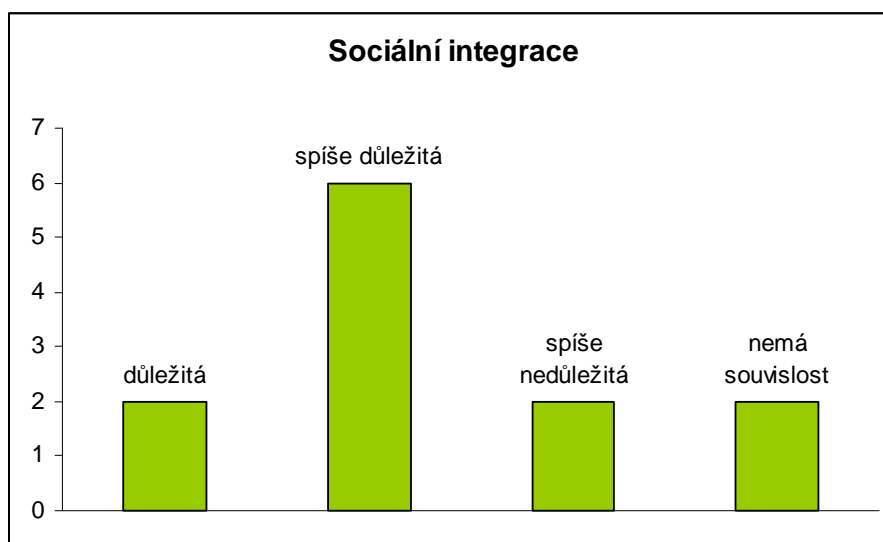
Obrázek 17 - Kvalita života

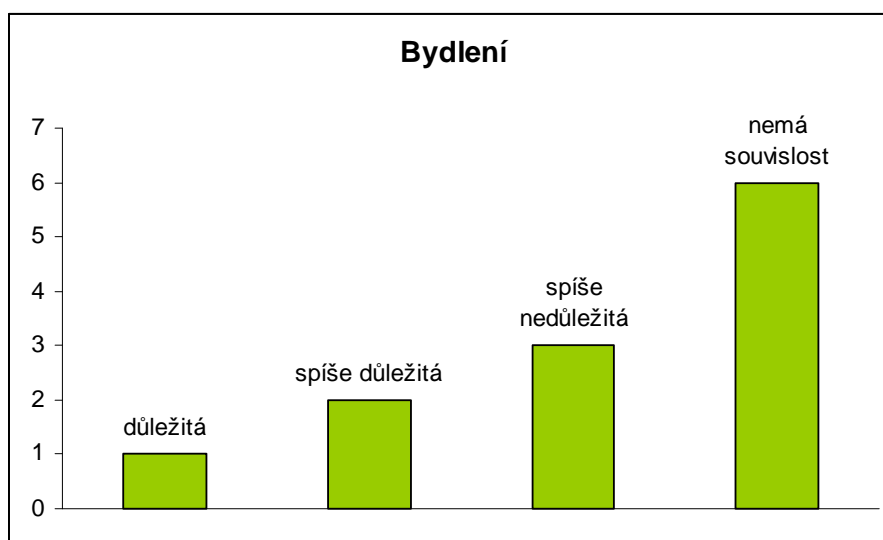
Obrázek 18 - Zábava

Obrázek 19 - Rozvoj osobnosti

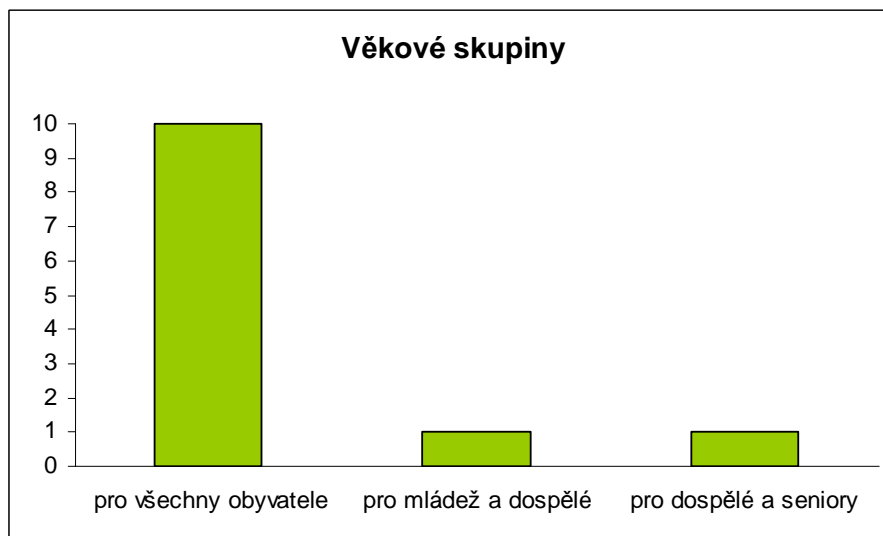
Obrázek 20 - Sociální integrace

Obrázek 21 – Bydlení

2.2 Pro kterou věkovou skupinu obyvatel je podle Vás rekreace určena?

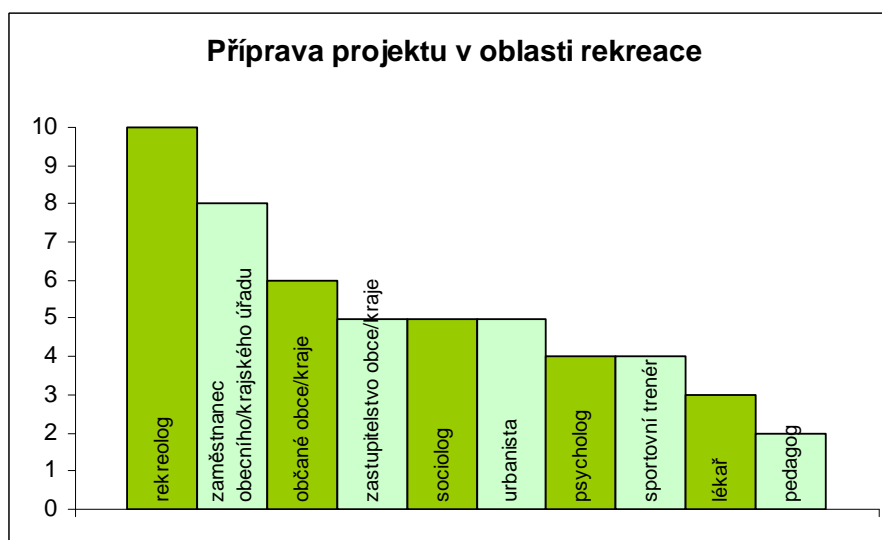
Na otázku číslo 2.2 odpovědělo 12 respondentů. Podle 10 pracovníků je rekreace určena pro všechny 4 věkové skupiny, tedy pro všechny obyvatele. 1 pracovník si myslí, že je rekreace určena pro mládež (15 – 26 let) a pro dospělé (27 – 59 let), podle 1 pracovníka je rekreace určena pro dospělé (27 – 59 let) a pro seniory (60+ let).

Obrázek 22 - Věkové skupiny

2.3 Měl by se podle Vašeho názoru na přípravě projektu v oblasti rekreace v rámci kraje podílet někdo z níže uvedených?

Na otázku číslo 2.3 odpovědělo 11 respondentů. Téměř všichni (10 pracovníků) uvedli, že na přípravě projektu v oblasti rekreace by se měl podílet rekreolog, spolu s ním byl preferován i zaměstnanec obecního/krajského úřadu (8 pracovníků). Pro 6 pracovníků je důležité, aby se na projektu podíleli i občané obce/kraje. Podle 5 pracovníků by se na tvorbě projektu v oblasti rekreace mělo podílet zastupitelstvo obce/kraje, stejný počet pracovníků uvedl i sociologa a urbanistu. Svůj podíl na tvorbě projektu by měl mít podle 4 pracovníků i psycholog a sportovní trenér, 3 pracovníci uvedli lékaře a 2 pracovníci pedagoga.

Obrázek 23 - Příprava projektu v oblasti rekreace

2.4 Co podle Vás znamená slovní spojení komunální rekreace?

Na otázku číslo 2.4 odpovědělo 11 respondentů. 7 pracovníků uvedlo kompletní odpověď. 3 pracovníci odpověď na otázku neznali, ale pokusili se ji nějak formulovat s dostatečným důrazem na to, že to je pouze tip. 1 pracovník uvedl, že neví, co to znamená slovní spojení komunální rekreace. Jednotlivé odpovědi uvádí tabulka č. 3.

Tabulka 3 - obsah pojmu komunální rekreace

1	Nabídku možností prožití volného času
2	Příměstská, využití volného času ve městě
3	Opravdu netuším, že by pobyt v daném kraji?
4	Komunální rekreaci v městě ... řeší „Koncepte města ... v oblasti tělovýchovy a sportu na léta 2004 – 2010“. Cílem této koncepce je vytvářet lepší podmínky pro rekreační, výkonnostní a vrcholový sport, vytvářet dobré podmínky pro kvalitní život ve městě, podporovat sportování široké veřejnosti s bohatou nabídkou sportovních aktivit pro děti a mládež a motivovat všechny občany města ke sportovnímu vyžití, potažmo ke zdravému životnímu stylu.
5	Nevím
6	Snad rekreace v rámci regionu, kde člověk žije
7	Rekreace v rámci místa bydliště?
8	Vytvoření podmínek pro občana – podpora zdraví (fyzického i duševního), nabídka sportovního a volnočasového vyžití (široké spektrum sportovišť všeho druhu), nabídka kulturního vyžití, zapojení (spoluúčast) a

	informovanost občana, vytvoření podmínek na společenský, kulturní, sportovní, morální a duchovní rozvoj, ... Důležité je ovšem pro podporu výše uvedeného zajistit finanční zdroje (krytí).
9	Rekreace, kterou zabezpečuje obec
10	Organizace a řízení volnočasových aktivit na území obce nebo kraje.
11	Komunální rekreace - funkční využití určitého území, vytvoření funkčních prostor pro rekreaci např. parky, hřiště, bazény atd.

3. část – koncepce, dokumenty, dotace

3.1 Existuje v rámci Vaší obce/kraje koncepce nebo strategie pro oblast rekreace? Jaká?

Na otázku 3.1 odpovědělo 11 respondentů. Existenci koncepce nebo strategie pro oblast rekreace uvedlo 5 pracovníků, podle 3 pracovníků v rámci jejich obce či kraje taková koncepce nebo strategie není. 3 pracovníci o existenci koncepce či strategie pro oblast rekreace neví, z toho 1 pracovník uvedl odbor za danou oblast kompetentní.

V případě existence koncepce či strategie pro oblast rekreace, uvádějí pracovníci oblast rekreace jako součást koncepce pro rozvoj tělovýchovy a sportu v obci nebo kraji, případně koncepci pro oblast rozvoje cestovního ruchu. Ve 2 případech se jedná o součást koncepce rozvoje obce.

3.2 Řídíte se při plánování a výstavbě ploch a zařízení pro rekreaci urbanistickými ukazateli, technickými normami či jinými pravidly? Jakými?

Na otázku číslo 3.2 odpovědělo 10 respondentů. Z toho 4 pracovníci uvedli, že se žádnými ukazateli neřídí. U 2 pracovníků nespadá tato oblast do jejich kompetencí a 1 pracovník neví, zda se při plánování a výstavbě ploch a zařízení pro rekreaci řídí nějakými pravidly či ukazateli.

3.3 Znáte nějaké dokumenty vydané v rámci ČR nebo v rámci EU týkající se rekreace? Jaké?

Na otázku číslo 3.3 odpovědělo 12 respondentů. Žádný dokument vydaný v rámci ČR nebo v rámci EU týkající se rekreace nezná 9 pracovníků, 1 pracovník zná Koncepti sportu ČR, jiný pracovník uvedl Zákon o podpoře sportu a Evropskou deklaraci urbanistických práv. Zbývající pracovník uvedl výčet 10 dokumentů (Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu; Smlouvu o založení ES (čl. 87, nařízení Rady ES č. 659/1999 a zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory; Národní program rozvoje sportu pro všechny v ČR, MŠMT; Účast evropských obcí a regionů na rozvoji volného času mladé generace – sborník zkušeností – autor B. Hofbauer; Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení, MŠMT; Bílá kniha Evropské komise – Nový podnět pro evropskou mládež, MŠMT; Od Bukurešti k Lisabonu aneb vztah Evropy a světa k mládeži, MŠMT; Participace dětí a mládeže na životě společnosti – Evropské struktury a jejich aktivity, MŠMT; Mládež v České republice na přelomu tisíciletí, MŠMT; Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013; atd.).

3.4 Čerpala Vaše obec/kraj dotace od státu či EU pro projekt v oblasti rekreace? Ve kterém roce a v rámci kterého programu?

Na otázku číslo 3.4 odpovědělo 10 respondentů. Z toho 3 pracovníci nevědí, zda jejich obec/kraj čerpala dotace od státu nebo EU pro projekt v oblasti rekreace. 2 pracovníci uvádějí, že k čerpání dotací pro oblast rekreace u nich v obci/kraji nedošlo. 5 pracovníků odpovědělo na otázku číslo 3.4 kladně, z toho 2 pracovníci nevědí, v jakém roce k čerpání těchto dotací došlo a v rámci jakého programu. Další 2 pracovníci neuvedli rok, ve kterém k čerpání dotace došlo, ale znají cílový projekt dotace – hřiště u mateřské školy (Norské fondy) a hřiště u základní školy (přístupné i pro veřejnost). 1 pracovník poskytl kompletní odpověď, k čerpání dotací došlo v roce 2009 z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

4. část – participace občanů

4.1 Kolik jste v posledních třech letech přijali žádostí či připomínek v oblasti rekreace od občanů?

4.2 Kolika z těchto žádostí bylo vyhověno?

Na otázky číslo 4.1 a 4.2 odpovědělo 12 respondentů. Odpovědi 3 pracovníků neodpovídaly charakteru otázky – svoji odpověď věnovali sportu a žádostem o pořádání sportovních akcí, kterých se dle pracovníků každoročně scházejí stovky (nejsou tedy relevantní ani odpovědi na otázku číslo 4.2). Odpovědi ostatních 9 pracovníků se značně lišily. 4 pracovníci uvedli, že žádost či připomínku od občanů v oblasti rekreace za poslední 3 roky nepřijali žádnou (a tedy nebylo ani žádné vyhověno), podle 1 pracovníka přijali takových žádostí málo (a z toho 1 žádost byla vyslyšena). Naopak jiný pracovník uvedl, že žádostí a připomínek od občanů v oblasti rekreace přijali mnoho (z toho bývá obvykle vyhověno 5 žádostem za rok). 2 pracovníci nevědí, kolik takových žádostí v průběhu uplynulých 3 let přijali a podle 1 pracovníka tyto žádosti a připomínky nespádají do jeho kompetence. Ani 1 z těchto pracovníků tedy neví, kolika takovým žádostem bylo vyhověno.

4.3 Byli ve Vaší obci/kraji někdy občané motivováni k tvorbě návrhů ploch a zařízení pro rekreaci? Jakým způsobem?

Na otázku 4.3 odpovědělo 11 respondentů. Podle 4 pracovníků nebyli v jejich obci/kraji občané k tvorbě návrhů ploch a zařízení pro rekreaci motivováni. Další 4 pracovníci nevědí, zda v jejich obci/kraji byli občané k této činnosti nějak motivováni. 3 pracovníci uvedli odpověď kladnou, tedy že občané dané obce/kraje jsou k tvorbě návrhů ploch a zařízení pro rekreaci. V 1 případě proběhla mezi občany anketa, v dalším případě probíhají pravidelná setkání se starostou obce. Poslední pracovník uvedl jako příklad motivace občanů spolupráci obce s tělovýchovnými a sportovními organizacemi na území obce.

7. Diskuse

Ve své práci jsem se zaměřila na komunální rekreaci a vnímání obsahu tohoto slovního spojení u pracovníků státní správy, kteří mají oblast rekreace v obci či kraji na starost. Data potřebná k analýze jsem získala pomocí dotazníku. Analýza byla původně zaměřená na pracovníky státní správy na úrovni krajů. Z důvodu velice nízké návratnosti dotazníků (20%) jsem výzkum rozšířila i na pracovníky státní správy na úrovni obcí, dbala jsem na dodržení původního záměru – oslovení pracovníků ze všech krajů České republiky. Nízkou návratnost dotazníků si vysvětluji (i na základě vyjádření dvou pracovníků) nekompetentností osob v oblasti rekreace. V průběhu výzkumu se tedy ukázalo, že ve většině krajů stojí za projekty v oblasti rekreace společná práce více pracovníků z několika odborů a není zde konkrétní pracovník, který by za tuto oblast odpovídal.

Na úrovni obcí pracovníci odpovědní za oblast rekreace jsou, jak však z výsledků výzkumu vyplývá, rekreace je spíše okrajovou záležitostí než hlavní náplní obsahu práce.

V první části výzkumu jsem se zaměřila na kvalifikaci pracovníka odpovědného za oblast rekreace v obci/kraji a zároveň na pozici rekreace v organizační struktuře obecního/krajského úřadu. Ve většině případů je rekreace zařazena mezi oblast školství, mládeže, tělovýchovy a sportu. Často je také rekreace přidružena ke kultuře. Podle doplňkových odpovědí některých pracovníků je zřejmé, že jejich hlavní pracovní náplní je vyřizování žádostí o pořádání sportovních a kulturních akcí v obci/kraji a schvalování dotací na tyto akce. Z hlediska vzdělání dosáhla většina dotázaných pracovníků vysokoškolského vzdělání, ovšem v oborech rekreaci vzdálených. Jsou to převážně ekonomika a veřejná správa.

Druhou část dotazníku jsem věnovala vnímání smyslu rekreace a jejího vlivu na jiné oblasti lidského života, a dále na vnímání obsahu pojmu komunální rekreace pracovníky státní správy. Zařadila jsem i otázku týkající se cílové skupiny a v neposlední řadě jsem zjišťovala, kdo by se měl podle dotazovaných podílet na přípravě projektu v oblasti rekreace. Nejvíce protichůdných odpovědí jsem zaznamenala u otázky „Pro jaké oblasti lidského života je podle Vás

rekreace důležitá a jak?“. Zatímco pro zdraví, volný čas a kvalitu života považují pracovníci rekreaci za důležitou či spíše důležitou, například pro oblast zábavy a pro rozvoj osobnosti je podle dvou třetin pracovníků rekreace důležitá či spíše důležitá a pro jednu třetinu pracovníků naopak spíše nedůležitá. Podobně je tomu také u sociální integrace, navíc zde někteří pracovníci nevnímají s rekreací souvislost. Za alarmující považují, že většina pracovníků považuje rekreaci za spíše nedůležitou ve vztahu k bydlení nebo dokonce nevidí mezi těmito oblastmi žádnou souvislost. Shoda u většiny pracovníků nastala u otázky „Pro kterou věkovou skupinu obyvatel je podle Vás rekreace určena?“, kdy pouze dva pracovníci nevedli všechny věkové skupiny obyvatel. Co se týče projektu v oblasti rekreace, měli by se podle dotazovaných pracovníků na přípravě podílet (číslo v závorce udává počet preferenčních hlasů) rekreolog (10), zaměstnanec obecního/krajského úřadu (8), občané obce/kraje (6), zastupitelstvo obce/kraje (5), sociolog (5), urbanista (5), psycholog (4), sportovní trenér (4), lékař (3) a pedagog (2). Slovní spojení komunální rekreace většina pracovníků neznala, ale i přesto jistou představu o obsahu tohoto pojmu mají. Přesná definice se v odpovědích objevila jednou, ostatní dotazovaní pracovníci uváděli rekreaci v místě regionu či bydliště, nabídku volnočasových aktivit na území obce/kraje, dále vytvoření funkčních prostor pro rekreaci a podporu zdraví a zdravého životního stylu občanů.

Ve třetí části dotazníku jsem se u dotazovaných pracovníků zaměřila na znalost dokumentů a norem týkajících se rekreace a dotací využitelných pro rekreaci. Také jsem zjišťovala, zda v dané obci/kraji existuje koncepce či strategie pro oblast rekreace. Je zarážející, že někteří pracovníci, za oblast rekreace odpovědní, neví, zda nějaká koncepce v dané obci/kraji existuje. V případě existence takové koncepce či strategie, je nejčastěji součástí koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu v dané lokalitě či součástí koncepce rozvoje celé lokality. Je také překvapivé, že žádný pracovník nevedl konkrétní pravidlo, normu nebo ukazatel, kterým by se v obci/kraji řídili při tvorbě ploch a zařízení pro rekreaci. Situaci dokresluje fakt, že tři čtvrtiny dotazovaných pracovníků nezná žádný dokument vydaný v rámci ČR nebo EU týkající se rekreace. Z hlediska čerpání dotací pro oblast rekreace třetina pracovníků neví, zda k takovému čerpání u nich v obci/kraji došlo, celá polovina dotázaných

uvedla, že k čerpání dotací došlo, ale většina neví v jakém roce a v rámci jakého dotačního programu.

Poslední část dotazníku jsem věnovala participaci občanů na projektech týkajících se rekreace. Ve většině případů neobdrželi pracovníci za poslední 3 roky žádnou připomínku či žádost v oblasti rekreace (do tohoto výčtu nezahrnuji žádosti o povolení pořádat sportovní či kulturní akce), nebo o tom neví. Participaci občanů na projektech v oblasti rekreace podporují pouze ve třetině dotazovaných lokalit, a to anketou, spoluprací s lokálními sportovními organizacemi či na setkáních se starostou.

8. Závěr

Hlavním cílem této práce byla analýza vnímání obsahu pojmu komunální rekreace u pracovníků státní správy. Z důvodu nutnosti pochopení jednotlivých pojmů jsem na začátek práce zařadila kapitolu definující pojmy jako obec, kraj či státní správa. Následující kapitola charakterizuje obsah pojmu rekreace jako aktivní proces, jehož smyslem je obnova vyčerpaných duševních i tělesných sil člověka a rozvoj osobnosti jako celku. Zároveň jsem v této kapitole vysvětlila důležitost a smysl rekreace jako oboru, který zasahuje do dalších odvětví lidského života, ať už jde o podporu zdraví, podporu nemotorového způsobu dopravy, sociální integraci či hodnotovou orientaci občanů. Uvedla jsem důvody pro správné pochopení nezbytnosti tvorby podmínek pro rekreaci na komunální úrovni a tím i vysvětlila smysl komunální rekreace.

Další část této práce jsem věnovala úzké vazbě mezi rekreací a volným časem. Nárůst volného času je důsledkem několika faktorů – stárnutí populace, nezaměstnanost, délka pracovní doby, technický pokrok a rozvoj služeb. Rekreace je prostředkem k smysluplnému trávení volného času a k omezení negativních jevů ve společnosti spojených s množstvím volného času jako je pohybová inaktivita (sledování televize, surfování na internetu) či užívání drog. V poslední kapitole teoretické části detailně rozebírám negativní trendy územního plánování. Jedná se především o segregaci zón a výstavbu monofunkčních rezidenčních suburbií. Funkční zónování má za následek nárůst dopravy, vysídlování měst a sociální separaci. Monofunkční rezidenční oblasti jsou charakteristické absencí služeb, občanské vybavenosti a v neposlední řadě absencí rekreačního prostředí. Přitom právě rekreace je prostředkem k znovuoobnovení multifunkčnosti jednotlivých zón, k podpoře nemotorového způsobu dopravy i prostředkem k sociální integraci. Funkční složka rekreace ovšem nemá jako jediná z devíti funkčních složek územního plánování v České republice žádnou legislativní oporu.

Součástí této diplomové práce je analýza vnímání obsahu pojmu komunální rekreace u pracovníků státní správy. Data potřebná k analýze jsem získala dotazníkovým šetřením. Z výsledků tohoto šetření vyplývá, že komunální rekreace zatím nemá na úrovni obcí a krajů své pevné místo a často

v rámci úřadu chybí pracovník kompetentní v oblasti rekreace. Pracovníci odpovědní za rekreaci jsou obvykle odpovědní převážně za tělovýchovu a sport, často také za školství a mládež, někdy dokonce za kulturu. Rekreaci považují za důležitou či spíše důležitou převážně pro kvalitu života, zdraví a volný čas. Naopak většina dotazovaných pracovníků nevidí souvislost mezi rekreací a bydlením. Pod pojmem komunální rekreace si většinou pracovníci představují podmínky pro rekreaci a volnočasové aktivity zabezpečené obcí, někteří se přiklánějí k cestovnímu ruchu a tedy pobyt a rekreaci v daném regionu. Co se týče systematického přístupu k rekreaci na komunální úrovni, polovina dotazovaných uvedla, že v rámci jejich obce či kraje existuje koncepce týkající se rekreace, většinou však jako součást koncepce rozvoje lokality nebo rozvoje sportu a tělovýchovy v daném regionu. Zarážející je pro mě fakt, že část dotazovaných pracovníků, tedy lidí odpovědných za rekreaci v dané lokalitě, neví, zda nějaká koncepce či strategie pro oblast rekreace v jejich obci nebo kraji existuje či nikoliv. Stejně překvapivé je zjištění, že většina dotazovaných pracovníků nezná žádný dokument vydaný v rámci České republiky nebo Evropské unie týkající se rekreace. Z výsledků dotazníkového šetření a z doplňkových odpovědí jednotlivých pracovníků tedy vyplývá, že systematický přístup k rekreaci v daných obcích a krajích chybí. Kompetence při vytváření rekreačního prostředí má nejčastěji několik pracovníků z různých odborů či oddělení, zejména odborů tělovýchovných, stavebních a ekonomických.

Je zřejmé, že bez systematického přístupu není možné zlepšit podmínky pro rekreaci obyvatel. Nejbližše potřebám občanů mají obce a kraje, je tedy žádoucí, aby na této úrovni byla rekreace podporována a byl tak naplněn smysl komunální rekreace. Zároveň je žádoucí, aby byli občané motivováni k participaci na vytváření rekreačního prostředí v jednotlivých lokalitách, neboť jen sami občané znají své potřeby. Pro zvýšení úrovně komunální rekreace je dle mého názoru potřeba vytvořit legislativní oporu pro funkční složku rekreace v rámci územního plánování a zapojit do organizace volnočasových aktivit na úrovni obcí a krajů odborníky v oboru rekreologie.

9. Souhrn

Rekreace není pouze pasivním odpočinkem, nýbrž aktivní obnovou vyčerpaných sil během každodenních povinností. Zároveň je prostředkem k osobnostnímu rozvoji po stránce duševní i fyzické. Je příkladem smysluplného trávení volného času, nabízí širokou škálu možností k uspokojení potřeb s volným časem spojených. Rekreační prvky jsou nezanedbatelnou součástí venkovního prostoru, který je plnohodnotnou součástí příznivého životního prostředí. Smyslem komunální rekreace je systematické vytváření rekreačního prostředí pro občany obcí a krajů, včetně motivování občanů k participaci na projektech zaměřených na rekreaci. Podmínky pro rekreaci krátkodobou a dlouhodobou jsou neustále zlepšovány z důvodu úzké vazby na cestovní ruch. Tvorba prostředí pro každodenní rekreaci je nedostatečná, zejména v nově vznikajících rezidenčních čtvrtích, jejichž výstavba je v České republice již několik let trendem. Při výstavbě domů a bytových jednotek je tvorba rekreačního prostředí opomíjena, motivačním faktorem je v první řadě zisk a ne kvalita života budoucích obyvatel. Důvodem opomíjení je zajisté i fakt, že rekreace jako funkční složka územního plánování nemá v České republice legislativní oporu. Nízkou úroveň komunální rekreace dokládají výsledky šetření, z něhož vyplývá, že pracovníci státní správy odpovědní za oblast rekreace nemají potřebné vzdělání či znalosti z oboru rekreace. Často neznají žádné dokumenty vydané v rámci České republiky nebo Evropské unie týkající se rekreace a nemají v rámci obce či kraje vypracovanou žádnou strategii pro rozvoj rekreačního prostředí v dané lokalitě. Řešením by mohlo být vytvoření legislativní opory pro funkční složku rekreace a zapojení odborníků z řad rekreologů v rámci komunální rekreace.

10. Summary

Recreation is not only a passive way of relaxation; however it is an active renewal of energy spent on everyday duties. At the same time it is a tool for personal development, both physical and mental. Recreation is an example of a meaningful spending of free time and offers a wide range of possibilities and opportunities to satisfy one's needs connected with leisure time. Recreation components and units are an indispensable part of hospitable environment. The significance of communal recreation is in systematic formation of recreational environment and conditions for town and region citizens, including motivation of people to participate in projects focused on recreation. Conditions for long and short term recreation have been continuously improved for reasons of a narrow link to tourism. Formation of recreational facilities for everyday recreation is insufficient especially in newly built residential zones, which have been raised in the recent years in the Czech Republic as a trend. When building new houses and residential blocks recreational facilities have been marginalized, as the main factor of motivation is profit not the quality of life of the prospect citizens of such places. Another reason for non-usage of such facilities is that recreation as a functional component does not have legislative background in the Czech Republic. A low level of communal recreation is also declared by investigation results which show that responsible civil servants of state administration do not have necessary knowledge or education in the field of recreation. They often do not know any documents issued within the Czech Republic of European Union concerned with recreation and municipalities and regions do not have a strategy for development of recreational facilities in the particular locality. A possible solution for this situation could be establishing legislative background for the functional component and inviting experts on recreology to participate on communal recreation projects.

Referenční seznam

1) Monografie

Dohnal, T. (1997). *Rekreace a současný člověk* [Učební texty]. Olomouc: Univerzita Palackého.

Doutlík, L. (1996). *Zonální struktury (Urbanistická typologie)*. Praha: Vydavatelství ČVUT.

Gremlica, T. (2002). Neuspořádaný, neregulovaný a z dlouhodobého hlediska neudržitelný růst městských aglomerací. In Sýkora, L., *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky* (pp. 21 – 38). Praha: Ústav pro ekopolitiku.

Hnilička, P. (2005). *Sídelní kaše (Otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů)*. Brno: ERA.

Hodaň, B., Dohnal, T. (2005). *Rekreologie*. Olomouc: Hanex.

Hrůza, J. (2002). *Charty moderního urbanismu*. Praha: Agora.

Kolektiv autorů (2008). *Zapojování veřejnosti, nástroj pro správu věcí veřejných*. Přerov: Centrum pro komunitní práci.

2) Dokumenty

Charta volného času.

Retrieved 28.12.2009 from the World Wide Web:

http://www.rekre.cz/studium/index.php?option=com_remository&Itemid=119&func=fileinfo&id=155

Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013.

Usnesení vlády České republiky ze dne 4. června 2007.

Retrieved 13.2.2010 from the World Wide Web:

<http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-statni-politiky-pro-oblast-deti-a-mladeze-na-obdobi-2007-2013>)

Národní program rozvoje sportu pro všechny. Usnesení vlády České republiky č.17 ze dne 5.ledna 2000.

Retrieved 13.2.2010 from the World Wide Web:

<http://www.msmt.cz/sport/narodni-program-rozvoje-sportu-pro-vsechny>

Principy a pravidla územního plánování. (2006, poslední aktualizace 2009).

Ústav územního rozvoje.

Retrieved 28.12.2009 from the World Wide Web:

<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>

Strategie regionálního rozvoje České republiky (2006). Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky.

Retrieved 28.12.2009 from the World Wide Web:

<http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>

Zelená kniha. Na cestě k nové kultuře městské mobility (2007). Komise evropských společenství.

Retrieved 13.2.2010 from the World Wide Web:

http://europa.eu/documentation/official-docs/green-papers/index_cs.htm

3) Předpisy

Předpis č. 3/2003 Sb. *Zákon o krajích (krajské zřízení).*

Retrieved 21.12.2009 from the World Wide Web:

<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=3%2F2003+Sb%2E&zdroj=sb03003&cd=3&typ=r>

Předpis č.128/2000 Sb. *Zákon o obcích (obecní zřízení).*

Retrieved 21.12.2009 from the World Wide Web:

<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00128&cd=76&typ=r>

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Vliv rekreace na další oblasti lidského života

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 2 - Brno Business Park – administrativní suburbanizace

Zdroj:

http://www.netrealit.cz/velky_obrazek.php?bid=207449&ppp=2&t=nebytovka&num=0

(17.4.2010)

Obrázek 3 - Olympia Brno – komerční suburbanizace

Zdroj:

<http://www.trimo-slovakia.com>

(17.4.2010)

Obrázek 4 - Ulice Veverí, Brno - střed

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 5 - Brno Kamechy, urbanistický plán

Zdroj:

<http://www.kamechy.net>

(13.4.2010)

Obrázek 6 - Brno Kamechy, etapa I.

Zdroj:

<http://www.kamechy.net>

(13.4.2010)

Obrázek 7 - Brno Kamechy

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 8 - Hovorčovice, Praha - východ

Zdroj:

<http://www.mapy.cz>

(10.4.2010)

Obrázek 9 - Černošice

Zdroj:

<http://www.cestovani.idnes.cz>

(17.4.2010)

Obrázek 10 - Tyršovy sady, Brno - střed

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 11 - Obilní trh, Brno - střed

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 12 - Komunální rekreace jako prostředek ke snížení negativních jevů spojených se suburbanizací

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 13 - Odbory

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 14 - Vzdělání

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 15 - Zdraví

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 16 - Volný čas

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 17 - Kvalita života

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 18 - Zábava

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 19 - Rozvoj osobnosti

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 20 - Sociální integrace

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 21 – Bydlení

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 22 - Věkové skupiny

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Obrázek 23 - Příprava projektu v oblasti rekreace

Zdroj:

Archív Radky Dokoupilové

Seznam příloh

1) List šetření

Přílohy

1) List šetření

DOTAZNÍK

1. část – pracovní pozice, vzdělání

1.1 Jaký je název Vaší pracovní pozice?

--

1.2 Pod jaký odbor či jaké oddělení patří Vaše pracovní pozice?

--

1.3 Jaké máte dosažené vzdělání a v jakém oboru?

--

2. část – rekreace, komunální rekreace

2.1 Pro jaké oblasti lidského života je podle Vás rekreace důležitá a jak? (u každé oblasti prosím uveďte míru důležitosti)

	Nedůležitá	Spíše nedůležitá	Nemá souvislost	Spíše důležitá	Důležitá
Zdraví					
Kvalita života					
Zábava					
Rozvoj osobnosti					
Sociální integrace					
Bydlení					
Volný čas					

2.2 Pro kterou věkovou skupinu obyvatel je podle Vás rekreace určena? (možno více odpovědí)

☐	Děti (<15)
☐	Mládež (16 – 26)
☐	Dospělí (27 – 59)
☐	Senioři (60+)

2.3 Měl by se podle Vašeho názoru na přípravě projektu v oblasti rekreace v rámci obce/kraje podílet někdo z níže uvedených? (možno více odpovědí)

	zaměstnanec obecního/krajského úřadu odpovědný za oblast rekreace		psycholog
	zastupitelstvo obce/kraje		rekreolog
	občané obce/kraje		lékař
	sociolog		urbanista
	pedagog		sportovní trenér

2.4 Co podle Vás znamená slovní spojení komunální rekreace?

--

3. část – koncepce, dokumenty, dotace

3.1 Existuje v rámci Vaší obce/kraje koncepce nebo strategie pro oblast rekreace?

	ne
	ano
Jaká?	

3.2 Řídíte se při plánování a výstavbě ploch a zařízení pro rekreaci urbanistickými ukazateli, technickými normami či jinými pravidly?

	ne
	ano
Jakými?	

3.3 Znáte nějaké dokumenty vydané v rámci ČR nebo v rámci EU týkající se rekreace?

☐	ne
☐	ano
Jaké?	

3.4 Čerpala Vaše obec/kraj dotace od státu či EU pro projekt v oblasti rekreace?

☐	ne
☐	ano
Ve kterém roce a v rámci kterého programu?	

4. část – participace občanů

4.1 Kolik jste v posledních třech letech přijali žádostí či připomínek v oblasti rekreace od občanů?

--

4.2 Kolika z těchto žádostí bylo vyhověno?

--

4.3 Byli ve Vaší obci/kraji někdy občané motivováni k tvorbě návrhů ploch a zařízení pro rekreaci?

☐	ne
☐	ano
Jakým způsobem?	